

**UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
(KELANTAN)**

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
LEE TECK KEONG
TOKOH SENI WARISAN DAN BUDAYA**

OLEH:

NUR SHAHWANIE BINTI MOHAMAD YAACOB	2021652712
SITI NUR NABILA BINTI MOHD RAZALI	2021809794

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604- PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (OCT 2023 – FEB 2024)**

**TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
LEE TECK KEONG
TOKOH SENI WARISAN DAN BUDAYA**

OLEH:

NUR SHAHWANIE BINTI MOHAMAD YAACOB	2021652712
SITI NUR NABILA BINTI MOHD RAZALI	2021809794

**PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604- PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (OCT 2023 – FEB 2024)**

PENGHARGAAN

PENGHARGAAN

Assalamualaikum w.b.t. Terlebih dahulu kami ingin panjatkan rasa syukur kepada Allah Yang Maha Esa, Allah S.W.T kerana di atas limpah dan kurniaNya, maka dapat kami dengan jayanya menyiapkan kajian sejarah lisan walaupun mengharungi pelbagai halangan dan rintangan. Syukur Alhamdulillah.

Di kesempatan ini, kami juga ingin mengucapkan jutaan terima kasih yang tidak terhingga kepada Puan Nurulanissa Binti Abdullah selaku pensyarah kami bagi subjek IMR 604 iaitu “Oral Documentation”. Terima kasih diucapkan diatas bimbingan, nasihat, kesabaran dan bimbingan yang diberikan yang telah banyak membantu kepada kejayaan dalam penghasilan transkrip ini. Segala jasa beliau telah mendorong kami untuk menjadi penyelidik dan pendidik yang berkaliber.

Seterusnya, kami ingin berterima kasih kepada Dato Lee Teck Keong kerana telah memberi kerjasama yang sangat baik dan meluangkan masa sepanjang temu bual kami. Beliau telah berkongsi banyak ilmu berkenaan dengan seni tarian Melayu serta pengalaman hidup beliau kepada kami bagi menyiapkan kajian ini dengan jayanya.

Kami juga ingin berterima kasih kepada kedua ibu bapa dan juga keluarga kerana telah mendorong kami bagi menyempurnakan kajian ini. Mereka telah mencbrikan kami sokongan moral yang tidak dapat dihitng sehingga kami berjaya menyiapkan tugasn ini. Jutaan terima kasih juga kepada rakan seperjuangan yang turut serta dalam membantu serta berkongsi idea dalam menyiapkan kajian ini.

Akhir sekali, besarlah harapan kami agar kajian yang kami hasilkan ini dapat menambahkan ilmu pengetahuan sekaligus dapat memberi manfaat dan kebaikan kepada diri sendiri terutamanya kepada pembaca.

ABSTRAK

ABSTRAK

Abstrak: *Transkrip ini membincangkan tentang pengalaman seorang tokoh seni warisan dan budaya yang merupakan seorang yang berbangsa Cina yang melibatkan diri dalam seni tarian Melayu. Ramai dalam kalangan masyarakat pada masa kini, terutamanya generasi masa kini tidak mengetahui tentang warisan budaya di negara ini yang kian dilupakan. Selain menyentuh sedikit sebanyak mengenai latar belakang salah satunya tokoh yang mewarisan dalam seni tarian ini, projek sejarah lisan ini akan cuba mengungkapkan kebenaran dan pengetahuan perkara sebenar di sebalik seni tarian Melayu ini. Kajian ini merupakan temu bual bersama Lee Teck Keong yang merupakan seorang tokoh seni dan budaya tempatan dan juga seorang koreographer. Beliau juga merupakan seorang pengurus persatuan seni tarian Melayu di negeri Pahang. Temubual ini dijalankan di Persatuan Mahligai Budaya Kuantan, Pahang. Tarikh temubual tersebut adalah pada 7 Disember 2023 bermula pada jam 8.00 malam hingga 10.00 malam. Lee Teck Keong mula mencuburi dalam bidang seni tarian Melayu ini dari tahun 1987 sehingga kini. Lee Teck Keong tidak hanya menjadi seorang pengurus persatuan tersebut tetapi juga terlibat menjadi seorang pengajar dalam bidang tarian Melayu dan tarian-tarian tradisional yang lain. Pelbagai halangan dan cabaran yang telah dihadapi oleh Lee Teck Keong semasa menjadi seorang koreographer dan pengurus dalam seni tarian Melayu. Sejarah kehidupan dan kerjaya beliau dapat dijadikan inspirasi kepada semua lapisan masyarakat.*

Kata kunci: *Lee Teck Keong, pengurus persatuan, seni tarian Melayu, koreogrpaher, tokoh seni*

ABSTRACT

This transcript discusses the experience of a cultural artist who is a Chinese person who is involved in Malay dance. Today's society, especially today's generation, do not know about the country's forgotten cultural heritage. Apart from touching on the background of one of the outstanding figures in the dance arts, this oral history project will try to reveal the truth and know the truth behind Malay dance art. This study was an interview with Lee Teck Keong, who is a local art and culture figure and a choreographer. He is also the manager of the Malay Dance Arts Association in the state of Pahang. The interview was conducted at the Kuantan Cultural Mahligai Association, Pahang. The date of the interview is December 7, 2023, from 8 p.m. to 10 p.m. Lee Teck Keong started his career in the Malay dance arts from 1987 until now. Lee Teck Keong not only became a manager of the association but was also involved as an instructor in the field of Malay dance and other traditional dances. Various obstacles and challenges were faced by Lee Teck Keong during his time as a choreographer and manager in the Malay dance arts. His life and career history can serve as an inspiration to all walks of life.

Keywords: *Lee Teck Keong, association manager, Malay dance arts, choreographer, cultural figure*

ISI KANDUNGAN

TABLE OF CONTENT

PENGHARGAAN	i
ABSTRAK	iii
ISI KANDUNGAN	vi
BIODATA PENEMUBUAL	viii
BIODATA TOKOH	xi
PENGENALAN	xiii
TRANSKRIP	1
BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG TOKOH	2
BAHAGIAN 2: SEJARAH PENDIDIKAN	5
BAHAGIAN 3: KERJAYA AWAL	8
BAHAGIAN 4: PENGALAMAN DALAM BIDANG SENI	13
BAHAGIAN 5: SENI TARIAN	21
BAHAGIAN 6: SENI MUZIK DAN LAKONAN	36
BAHAGIAN 7: ANUGERAH DAN PENCAPAIAN	38
BAHAGIAN 8: SUMBANGAN	41
BAHAGIAN 9: HARAPAN	43
PENUTUP	46
LAMPIRAN	47
LOG WAWACARA	48
DIARI KAJIAN	52
SENARAI SOALAN	54
SURAT PERJANJIAN	64
LAMPIRAN BERGAMBAR	65
SIJIL PENGHARGAAN	73
INDEKS	77

BIODATA PENEMUBUAL

BIODATA PENEMUBUAL

Nama Penuh: Nur Shahwanie Binti Mohamad Yaacob

Tarikh Lahir:

Tempat Lahir: Terenggamu

Alamat: Kuantan,

Pahang.

No Telefon:

Emel: @gmail.com

Program: Information System Management

BIODATA PENEMUBUAL

Nama Penuh: Siti Nur Nabila Binti Mohd Razali

Tarikh Lahir:

Tempat Lahir: Kuantan

Alamat: Pahang.

No Telefon:

Emel: @gmail.com

Program: Information System Management

BIODATA TOKOH

BIODATA TOKOH

Nama Penuh: Lee Teck Keong

Nama Samaran: Bonny Lee

Tarikh Lahir:

Tempat Lahir: Seremban, Negeri Sembilan

Alamat: Kuantan, Pahang.

No Telefon:

Emel: @yahoo.com

Profesion: Guru Seni Tari dan Koreographer

Bidang: Seni Warisan dan Budaya

PENGENALAN

PENGENALAN

Transkrip temubual ini berkisarkan tentang tokoh seni dalam bidang tarian Melayu dan koreographer iaitu Dato Lee Teck Keong atau lebih dikenali sebagai Bonny Lee. Temubual ini dijalankan pada 7 December 2023 di Persatuan Mahligai Budaya Kuantan yang terletak di Sekilau, Kuantan, Pahang. Sesi temubual ini dijalankan pada jam 8.00 malam hingga 10 malam. Beliau cukup terkenal dalam bidang seni tarian Melayu. Bonny Lee telah dilahirkan di Seremban, Negeri Sembilan pada sekitar tahun 1968. Beliau juga merupakan antara tokoh-tokoh yang terkenal dalam bidang koreographer atas pencapaian beliau dan juga merupakan seorang bangsa cina yang meminati tarian bangsa lain.

Transkrip temubual ini dijalankan selama satu jam empat puluh lima minit. Justeru itu, temubual ini dipecahkan kepada sembilan bahagian iaitu Latar Belakang Tokoh, Sejarah Pendidikan, Penagalaman Kerjaya, Pengalaman dalam Seni Tarian, Seni Tarian Melayu, Seni Muzik dan Lakonan, Anugerah dan Pencapaian, Sumbangan dan akhir sekali mengenai Harapan.

Sedikit ringkasan mengenai biografi atau latar belakang Lee Teck Keong, beliau lebih dikenali sebagai Bonny Lee di Arena Seni Tarian. Selain dalam bidang seni tarian Melayu, beliau juga seorang koreographer yang mahir dalam pelbagai jenis gerak tarian lain selain daripada seni tarian Melayu. Beliau juga merupakan seorang pengasas persatuan seni tarian Melayu iaitu Persatuan Mahligai Budaya Kuantan yang terletak di Bandar Kuantan, Pahang. Beliau telah menerima pelbagai anugerah sepanjang penglibatan beliau dalam bidang seni tarian Melayu ini.

Menurut kamus Kamus Bahasa Melayu (Kamus Dewan dan Bahasa Edisi Keempat), perkataan seni boleh ditafsirkan sebagai karya yang dicipta dengan bakat (kecekapan), hasil daripada sesuatu ciptaan yang mempunyai nilai keindahan dan memberikan

kepuasan citarasa kepada peminatnya seperti lukisan, muzik, puisi dan ukiran. Manakala, tarian pula didefinisikan sebagai sebagai tarian gerak badan serta tangan dan kaki berirama mengikut rentak muzik. Kepelbagai kaum di Malaysia yang mempunyai adat dan warisan sendiri telah menghasilkan pelbagai aspek kesenian yang menjadi lambang adat resam dan budaya masyarakat Melayu. Ianya memberikan gambaran sebenar mengenai kehidupan semula jadi dan cara hidup masyarakat Melayu.

Tarian Melayu dibahagi kepada dua bahagian utama iaitu tarian Melayu asli dan tarian Melayu yang di"angkat". Tarian Melayu asli adalah tarian yang memang berasal dari daerah masyarakat Melayu yang meliputi Sumatera, Semenanjung Tanah Melayu, Singapura, Kepulauan Riau, dan Borneo. Manakala, tarian Melayu yang di"angkat" pula adalah berasal daripada pengaruh budaya asing yang berpunca daripada kejadian politik dan sejarah dahulu. Tarian Melayu ini bukan sekadar mempunyai bentuk kesenian yang indah dipandang dengan lenggok gerakan badan. Malah, menerusi gerak tarinya juga mempunyai cerita yang menggambarkan adab dan kehidupan masyarakat itu sendiri. Hal ini bukan sekadar berkaitan dengan kelembutan sikap orang melayu, bahkan menjadi ekspresi peradaban yang diperjuangkan oleh masyarakat. Ini termasuk nilai adab seperti menghormati, Bersatu padu, menjaga pertuturan dan banyak lagi. Justeru, untuk mendalami setiap makna di sebalik gerak tari yang dipersembahkan adalah penting untuk memahami Bahasa dan istilah gerak tari yang telah menjadi penghubung para penganjur seni negara-negara rumpun Melayu.

TRANSKRIP

TRANSKRIP

Rakaman ini berkisahkan tentang pencarian maklumat Lee Teck Keong untuk lebih mengenalinya. Rakaman ini untuk mengenali Lee Teck Keong dengan lebih mendalam mengenai latar belakang, latar belakang pendidikan, pengalaman kerjaya, sumbangan atau cabaran dan harapan. Berikut adalah hasil rakaman.

Petunjuk:

LTK: Lee Teck Keong

NS: Nur Shahwanie

SNN: Siti Nur Nabila

BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG TOKOH

NS : Salam sejahtera dan apa khabar, Dato? Berikut adalah merupakan temubual sejarah lisan mengenai latar belakang dan juga pengalaman hidup seorang tokoh dalam bidang seni tari Melayu. Bersama kami ialah Dato Lee Teck Keong yang merupakan pengusaha Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan dari *tahun dua ribu satu* [2001] sehingga kini. Rakaman ini dijalankan pada *tujuh* [7] *Disember dua ribu dua puluh tiga* [2023] pada jam *lapan* [8:00] malam secara bersemuka. Temubual ini dikendalikan oleh Nur Shahwanie binti Mohamad Yaacob dan juga rakan saya iaitu Siti Nur Nabila binti Mohd Razali. Dengan segala hormatnya temubual ini dijalankan.

NS : Okay [baik]. Bahagian pertama mengenai latar belakang Dato. Bolehkah saya tahu nama penuh Dato?

LTK : Nama penuh saya, nama ialah Lee Teck Keong.

NS : Okay [baik]. Adakah Dato mempunyai nama panggilan?

LTK : Ya. Kalau di Arena Seni Pahang, saya lebih terkenal sinonim dengan nama Bonny atau Bonny Lee.

NS : Mengapakah dato di panggil sebegitu, adakah ada kisah disebalik nama panggilan tersebut?

LTK : Sebenarnya, nama saya *tu* [itu] nama sejak kecil *takde* [tiada] kena mengena dengan Seni. *Bonnyan* [kan], *Bonny dulu* [dahulu] masa *enam puluh lapan* [68] saya dilahirkan, kira *tujuh puluhan* [70 tahun] popular dengan lagu “My Bonnie” *so* [jadi] dari situ masa saya kecil mereka _ sampai sekaranglah.

NS : Nama *tu* [itu] digunakan?

LTK : Ya (mengangguk). Nama Bonny Lee *tu* [itu] “*my bonnie lies over the ocean*” (menyanyi).

NS : Okay [baik]. Bolehkah tuan ceritakan serba sedikit latar belakang Dato?

LTK : Okay [baik]. Saya dilahirkan pada *sembilan belas enam puluh lapan* [1968] di negeri Seremban dan pada umur *empat* [4] tahun. Eh, pada umur *enam* [6] tahun *sembilan belas tujuh puluh empat* [1974] jadi keluarga saya berpindah ke Kuantan dan saya dibesarkan di Kuantan. Orang Pahang lah. Boleh la boleh.

NS : **Jika tidak keberatan, bolehkah Dato cerita serba sedikit mengenai keluarga Dato? Nama ibu, nama bapa.**

LTK : Nama _ saya Tan Seo Khon sudah berumur *sembiliah puluh* [90] lebih tahun *aa* [la] ayah saya Lee See Khon sudah meninggallah mendiang ayah saya, dan saya ada *tujuh* [7] adik beradik.

NS : **Dato anak ke berapa?**

LTK : Saya anak ke *enam* [6].

NS : **Berapa tahunkah sudah mendirikan rumah tangga?**

LTK : Saya mendirikan rumah tangga tahun *sembilan belas sembilan puluh sembilan* [1999]. Lama dah...

NS : **Nama isteri?**

LTK : Nama isteri saya Joan, Joan Low Soo Khon.

NS : **Adakah isteri Dato bekerja?**

LTK : Ya. Dengan saya, kita berdua-dua mengasaskan petubuhan kumpulan kesenian Mahligai Kuantan sejak tahun *dua ribu kosong kosong satu* [2001].

NS : **Bilangan anak?**

LTK : Anak *takde* [tiada] rezeki sebab ada beberapa ... *aaa* (berfikir) sebab ada masalah lah.

NS : ***Sorry* [maaf].**

LTK : Tetapi, anak-anak murid banyak (ketawa). Panggil *daddylah* [gelaran bapa] ke semua bila dah biasakan _ anak anak semua.

NS : **Apakah hobi Dato bagi mengisi masa lapang?**

LTK : Hobi saya pun - (berfikir) saya pun selain daripada tarian suka dengar lagu-lagu tradisional macam lagu asli, asli Melayu dengan joget dan juga lagu Melayu pun saya dengar semua. Lagu Sabah Sarawak, lagu India yang ada di Malaysia.

SNN **Lagu-lagu Klasik...**

LTK A'ah (mengiyakan) klasik dan asli, lagu rakyat dan kadang-kadang pun cubalah nyanyi tapi tak ... tak sebaik.

TAMAT BAHAGIAN 1

BAHAGIAN 2: SEJARAH PENDIDIKAN

NS : ***Ok* [baik], bahagian seterusnya ialah sejarah pendidikan. Boleh Dato ceritakan serba sedikit mengenai sejarah Pendidikan Dato bermula daripada sekolah rendah hingga menengah?**

LTK : Saya belajar masa sekolah rendah belajar di Sekolah Sultan Abdullah, Kuantan. *Okay* [baik], dari darjah enam [6]. Sekolah menengah saya belajar di Sekolah Menengah Air Putih, Kuantan dan sampai tingkatan *lima* [5].

NS : **Adakah Dato melanjutkan pelajaran di peringkat seterusnya?**

LTK : Tidak. Sebab masa itu pergaulan (berfikir) masa dengan murid sekolah masa saya belajar mungkin ada yang tak minat dan mungkin kita lebih ke arah lain, sukan ke *ape* [apa] ke tapi belum lagi menari dan *tak* [tidak] pernah lagi dan *tak* [tidak] kenal lagi bidang seni. Kemudian lepas *form five*, tingkatan *lima* [5] saya bekerja sebagai tukang masak di Hotel Hyatt dan dari kerja *helper* [pembantu] pelahan-lahanla ke *cook* [memasak] ke *chef* [tukang masak].

NS : **Apakah cita-cita Dato sewaktu belajar?**

LTK : Cita-cita Dato sebenarnya, sebab masa tu *tak* [tidak] tumpu sangat apa nak buat. *Actually* [sebenarnya], masa di zaman sekolah sebab pergaulankan dengan kawan-kawan yang pun *takde* [tiada] *mission* [misi] janji kita lebih ke main bola ke apa ke pergi ke sana bukan *pikir* [fikir] sangat. Sebab masa tu masa saya tingkatan *lima* [5] masih lagi *takdek* [tiada] lagi _.

NS : **Pernahkah dato menyertai apa-apa pertandingan yang berkaitan seni waktu sekolah?**

LTK : Tidak pernah, *actually* [sebenarnya]. Sukan lah sukan. Masa - (berfikir) tingkatan *lima* [5] *lepastu* [lepas itu] umur *sembilan belas* [19], *dua puluh-an* [20 tahun] bermain bola (ketawa).

SNN : **Seni memang takdek [tiada]?**

LTK : Bermain bola pun ada *under* [bawah] *twentyone* [21] kan kekeliruankan *tak* [tidak] terpilih *an* [kan] masa tu *gi* [pergi] Hyatt *ah* [la]. Masa tu kita kerjakan *keje* [kerja] sebagai _. Tapi bila ada *mase* [masa] lapang kita main bola *so* [jadi] masa tu [itu] *takdek* [tiada] yang apa nak masih lagi _ (berfikir).

- SNN** : **Masih lagi terfikir la nak buat apa?**
- LTK** : Haa (mengiyakan) apa yang kita buat la *mase* [masa] (berfikir) kalau tak belajar, kita masak kan kita fikir masak je lah.
- NS** : **Adakah Dato mengikuti kursus profesional yang lain?**
- LTK** : Tidak ada. Cuma *last* [akhir], dari saya jadi potong bawang (ketawa) ke pisau lagi besar macam daging. *Lepastu* [Selepas itu] dah *expert* [pakar] sikit, peganglah apa kualiti masak *step by step* [langkah demi langkah] *ape* [apa] (berfikir) yang kualiti kita belajar pulak *western* [barat], *western food* [makanan barat] macam *tulah* [itu lah]. Boleh *kate* [kata] masa tu memang nak ke arah masak lah.
- SNN** : ***Mase* [masa] tu memang bekerja dekat Grand Hyatt jelah?**
- LTK** : Haa (mengiyakan) Hyatt Hotel. Jalan di Teluk Cempedak. Zaman *lapan puluhan* [80 tahun].
- NS** : **Dah lama laa...**
- LTK** : Hehehe...(ketawa)

TAMAT BAHAGIAN 2

BAHAGIAN 3: KERJAYA AWAL

NS : Bahagian seterusnya ialah kerjaya awal. Adakah Dato juga akan melakukan sebarang pekerjaan lain sewaktu belajar?

LTK : Semasa belajar? *Takade* [tiada]. Sebab *masatu* [masa itu], kita *plain* [kosong] je. Kita *pikir* [fikir] sebab ada keluarga lagi ade mak ayahkan. Sampai *lapan puluhan* [80 tahun] sampai *sembilan puluhan* [90 tahun] (berfikir) *lapan puluh sembilan* [89], *lapan puluh tujuh* [87], *lapan puluh sembilan* [89] (berfikir) saya *join* [menyertai] persatuan Sokka Gakai Malaysia HEM Cawangan Pahang. Masa tu mulalah langkah pertama seni tari. *Mase* [masa] tu umur saya *dua puluhan* [20 tahun]. Saya pun sebab saya paling besarlah yang lain. Jadi saya ditugaskan _ diberi kepercayaan menjaga kumpulan tari Sokka Gakai Malaysia. Sejak diberi kepercayaan bukan saya menari, saya yang aturkan yang budak-budakkan. Macam hari minggu, mereka ada latihan dan saya uruskan macam mana mereka datang dan saya uruskan juga nak cari cikgu, cikgu tarian. Kalau tarian Melayu, cari cikgu tarian Melayu. Kalau tarian India, cari cikgu tarian India. Kalau Cina, masa tu kita *zero* [kosong] lagi. Kemudian perlahan-lahan bila cikgu-cikgu sebenarnya mereka ada sebagai penari ada kumpulan sendiri. Bila cikgu ada *show* [persembahan], bila *show* [persembahan], biasanya Ahad hari minggu. *So* [jadi], bila cikgu *takade* [tiada] tak boleh hadirkan diri, kita yang jaga *kene* [kena] aturkan lah. *Make sure* [pastikan] budak-budak boleh teruskan latihan. *So* [jadi], bila budak-budak “*terlupalah cikgu nak buat macam mana?*” (ketawa) *so* [jadi] kita jadi ketua pun kadang-kadang kita rase macam eh “*eh harini saya pun takdek basic kan*” saya pun mula terfikir sepatutnya saya yang kena tahu sebab ketuakan. Ketua bahagian ni serba sedikit *kene* [kena] tahu.

Sejak dari tu saya mulalah belajar sedikit demi sedikit daripada cikgu atau di masa tu Pejabat Kebudayaan Negeri Pahang ade khusus-khusus asas tari saya *join* [menyertai]. Dari situ bermula tapak demi *se* [satu] tapak.

NS : Bagaimana dato boleh melibatkan diri dalam bidang kerjaya tersebut?

LTK : Macam *mane* [mana] saya terlibat dalam kerja senilah? Kan. Seni tari, *act* [sebenarnya] sekitar sampai masa tu saya bekerja sebagai *chef* [tukang masak] jadi bila waktu Ahad hari minggu, latihan kadang-kadang keje *chef* [tukang masak] ni orang cuti kita kerja, orang kerja kita cuti. *So* [jadi], hari Ahad tu memang kerja saya jadi saya kena tukar *shift* [giliran] jadi pagi tu Ahad tu saya kena tukar *shift* [giliran] dengan kawan sayalah yang sudilah, saya kerja malam. *So* [jadi], pagi tu saya *arrange* [susun] kadang-kadang saya pun belajar juga menari juga. Lepas kerja, _ lepas latihan sampai petang kita kerja. Lepas masa *tu* [itu] masih ada lagi tenaga, kita boleh lagi masa muda kita guna. Sampai terus sampai satu masa saya *pikir* [fikir], saya pun *kene* [kena] lebih lagi mendalami. Masa itu, Bridged Budaya Majlis Perbandaran Kuantan nak tubuhkan kumpulan seni tari yang baru. Masa tu *takdek* [tiada] lagi. *So* [jadi] dia ade buat *audition* [uji bakat] lah. *So* [jadi], masa tu saya tengok saya *pikir* [fikir]. *Alah...masa tu* [itu] saya *single* [bujang] lagi, *takdek* [tiada] komitmen. Kalau saya tak kerja pun saya cuba yang *target* [sasaran] penari *full-time* [sepenuh masa] saya rasa dari situ saya dapat banyak belajar sebagai seni tari lah. *So* [jadi] nak la tu. *Pikir-pikir* [fikir-fikir] *last-last* [akhirnya] saya pun *apply*lah [mengisi]. Saya *tak* [tidak] mengharapkan pun semasa *audition* [uji bakat] saya dapat, cuba je. *So* [jadi], dapat surat kita pergi *audition* [uji bakat], _ serba sedikitla ya la berapa tahunkan dengan Sokkai Gakai Malaysia dan saya dipilih

_ salah satu. Masa tu *first batch* [tahun pertama] Bridgged Budaya Majlis Perbandaran Kuantan tahun *sembilan belas sembilan puluh lima* [1995]. So [jadi], masa tu saya bekerja sebagai masak, *chef* [tukang masak] di Hotel Hyatt. Saya pun dah naik pangkat dah dari *kitchen helper* [pembantu tukang masak] ke *cook* [tukang masak] ke *chefkan* [tukang masak]. *Masetu* [Masa itu] gaji saya sekitar *seribu lima ratus* [RM1500] la campur dengan *point over time* [kerja lebih masa] semuakan. Masa tu *seribu lima ratus* [RM1500], tahun *sembilan belas sembilan puluh lima* [1995] boleh dikatakan *oke* [mencukupi]. Lebih-lebih lagi kalau kita *single* [bujang] kan? So [jadi], masa tu saya fikir, mase tu saya *takdek* [tiada] komitmen kalau saya nak belajar tari bagi diri dua [2] tahun. Masa *takdek* [tiada] belajar kita balik. Bagi masa dua [2] tahun bagi kita belajar tarian Malaysia. So [jadi] *basically* [sebenarnya], kalau berbelanja tarian Melayu yang banyak. So [jadi] dari situ saya *start* [mula] dikenali oleh Cikgu Badarzaman Yusof dari Bridgged Budaya Majlis Perbandaran Kuantan. So [jadi], saya pun mula lah dari *tak* [tidak] pandai *pastu* [selepas itu] sayalah satunya penari bangsa Cina dan sorang bangsa India dan yang lain bangsa Melayu. So [jadi], bila kita bangsa Cina kan *of course* [mestilah] yang Melayukan dia dah boleh tangkap bunga tarian mereka lebih cepat. Ada *skills* [teknik] sedikitlah sebab semua boleh menari semasa *audition* [uji bakat]. Cuma kita kurang sedikit, jadi apa yang saya buat ialah masa rehat. Saya ambil masa sepuluh [10] minit, makan ke *ape* [apa] *pastu* [lepas itu] depan cermin belajar setiap hari. Sampai saya punya *level* [tahap] bolehlah tak jauh sangat sebab saya fikir bila kita nak *perform* [persembahkan] *takmboh* [tidak mahu] kita nampak janggal sangat. Kita sendiri lah kita belajar, so [jadi], dari situlah saya belajar kehalusan, *skill* [teknik], *level-level* [tahap-tahap] untuk seni tari di Malaysia.

NS : Seterusnya, apakah pengalaman manis dato semasa kerja di Hotel Grand Hyatt eh Hotel Hyatt?

LTK : Pengalaman manis ada banyaklah, naik pangkatlah ada masa tu *pastu* [selepas itu] setiap tahun ada apa *party* [jamuan] *tau* [tahu] untuk *staf* [kakitangan]. So [jadi], *party* [jamuan] untuk *staf* [kakitangan] sctiap *department* [bahagian], macam *department* [bahagian], saya *kitchen* [dapur] sebab masa tu saya masih mudalah selalunya saya ditugaskan *handle* [mengurus] masa tu nak *perform* [persembahkan] apa, jadi dari situ saya pun *pikir-pikir* [fikir-fikirlah] la *ade* [ada] pengalaman semasa di Sokka Gakai kan saya pun koreograp sendiri apa yang mampu --- *kitchen* [dapur] department ada F&B, ada maintenance, ada lain lain lah. So bila malam tu dia ada macam pertandingan *staf-staf* [kakitangan-kakitangan], *staf* [kakitangan] ape tu punye *celebration* [sambutan] kan so [jadi] apa yang mase tu bila semua *perform*kan [persembahkan] *group* [kumpulan] *kitchen* [dapur] dapat hadiah pertama dari situ semangat saya naik untuk apa untuk tari dan koreographi. Walaupun tak *perfect* [sempurna], dah mula ada minat. Maknanye, saya menceburkan diri di seni tari ni kan masa umur *dua puluhan* [20 tahun]. Bukan masa sekarang. Sekarang budak umur *lima-an* [5 tahun] dah boleh mula ada cikgu yang ajar dan mula *perform* [mempersembahkan].

NS : Pada tahun bilakah Dato berminat menceburi kerjaya dalam bidang seni?

LTK : Senilah.

NS : Haah. (mengiyakan)

LTK : Okay. Macam yang saya cakap tadi *sembilan belas sembilan puluh lima* [1995] lah. Saya menceburi sebagai artis budaya Majlis Perbandaran Kuantan. Penari

full-time [sepenuh masa] *sembilan belas sembilan puluh lima* [1995] dan sejak dari tu lah minat saya tak pernah padam sampai harini *sembilan belas sembilan puluh lima* [1995] lepas tu saya dah saya dengan isteri sayalah masa *tu* [itu] dah bercadangkan perkahwinan *sembilan belas sembilan puluh sembilan* [1999] kami berkahwin *lepas tu* [selepas itu] saya berhenti dari Bridged Budaya dan kita tubuhkan pertubuhan kumpulan persatuan kesenian Mahligai Budaya Kuantan untuk teruskan lagilah kita punya. Ha... saya tak cagak pasal gaji kan? gaji masa saya masuk yang dekat di Hyatt *seribu lima ratus* [RM1500], sekitar. Kadang-kadang bisnes bagus ada *seribu enam* hingga *seribu tujuh* [RM1600-1700]. Tapi kalau kita masuk di sebagai penari artis budaya lah - gaji saya *empat ratus tujuh puluh lima* [475] saja. Masa tu adalah kita punya, kita pilih atau ada *dua* [2] jalan antara kita saya masih saya amatur atau *full-time* [sepenuh masa]. Kalau amature kita mungkin akan belajar tak sebanyak bila *full-time* [sepenuh masa] apapun kita kena belajar. Kena belajar *so* [jadi] saya pilih sebab saya rasa saya ada masa lagikan *takde* [tiada] komitmen jadi saya pilih *empat ratus tujuh puluh lima* [475] kita berkorban. Berkorban dengan kewangan *so* [jadi] *sebab tu* [sebab itu] saya dah *save* [simpan] dengan _ semangat saya tinggi sangat. Dengan apa _ lain datang menari, *punch card* [kad tepuk], menari rehat. Rehat dia banyak kali rehat. Saya datang kerja *punch card* [kad tepuk] tengok cermin cikgu tak datang kita buat sendiri *lepas tu* [selepas itu] masa rehat ambik *satu* [1] jam la kita rehat *sepuluh* [10] minit belajar lepas tu ada masa lapang kita baca buku-buku tarian, *custome* [mengubah] macam-macamlah, sejarah tari. *So* [jadi] saya dengan yang lain mungkin saya lebih lagi sebab semangat. Kita dah berkorbankan jadi saya dengan lain, lain sedikit.

NS : Apakah dato mempunyai kerja sampingan?

LTK : Semasa - sebagai artis budaya. Ya sebab *empat ratus tujuh puluh lima* [475] *tak* [tidak] cukup *so* [jadi] bila ada atau *part-time* [separuh masa] kan di hotel ke di mana-mana ke? Ada catering kita buat lah *keje-keje* [kerja-kerja] macam tu untuk tamping.

TAMAT BAHAGIAN 3

BAHAGIAN 4: PENGALAMAN DALAM BIDANG SENI

NS : Bahagian seterusnya ialah pengalaman dalam seni tarian. Pada umur berapakah Dato mula meminati bidang seni tarian ini?

LTK : Selepas saya berhenti saya cakap, *sembilan belas lapan puluh tujuh* [1987] *actually*, [sebenarnya] - *lapan puluh lima* [85] di hotelkan? *Lapan puluh tujuh* [87] saya mula *join* [menyertai] Sokka Gakai Malaysia disitu ada aktiviti kebudayaan pada hari minggu. Disitu saya pun saya belajar sedikit demi sedikit tapi saya *handle* [mengurus] yang budak-budak yang kecil cuma apa yang mereka belajar kita pun sama-sama belajar. Terpaksa (ketawa), paksa rela. Di situ, Hyattkan ada *partykan* [jamuan] untuk *staf* [kakitanga] saya pun *handle* [mengurus] beberapa band. *So* [jadi] dari situ, saya *start* [mula] saya mula berminat la sedikit sebab cikgu yang saya panggil tu ada cikgu tarian Melayu, cikgu tarian kebudayaankan kesenian, bukan tarian moden.

NS : Paham [Faham]. Okey setelah Dato berhenti berkhidmat di Bridged Budaya Majlis Perbandaran Kuantan adakah Dato memilih untuk terus mencuburi dalam bidang seni?

LTK : Ya, ya sudah tentu. Sebab memang hajat saya, bila dah sebut apa perkasam - kiranya *takdek* [tidak akan] *turn back* [patah balik]. *Actually* [scbcnarnya], saya bagi masa *dua* [2] tahun di pekerjaan bekerja sebagai artis budaya tetapi kita tahulah Malaysia banyak apa kaum peraturan dah berapa tarian pun. Bukan berpuluh tapi beratus-ratus jadi tak habis belajar. *So* [jadi] dari ke *dua* [2] tahun saya *extend* [tunda] ke *lima* [5] tahun (ketawa) bekerja di sebagai artis budaya. *So* [jadi] lepas habis belajar lepas saya berhenti saya tubuhkan kumpulan tari sendiri, studio sendiri.

NS : Okay. Bagaimana Dato meminati tarian kaum Melayu?

LTK : Sebenarnya di Budaya Majlis Perbandaran Kuantan Bridged tu, kami banyak *basically* [asasnya] kita belajar tarian Melayu. Yang Tarian Pahanglah, tarian asli inang joget semua, tarian-tarian rakyat dari utara ke selatan. Dari perlis canggung, _ perak Selangor Bugis Johor, Wau Bulan *pastu* [lepas itu] Sabah, Sarawak _ tak habis. Jadi kita belajar semula lepastu maknanya majoriti yang saya belajar tu tarian-tarian Melayu atau tarian rakyat di Malaysia. Tarian Cina mungkin dalam _ ada *dua tiga* [2] [3] *so* [jadi] banyak *basically* [asasnya] saya lebih pada tarian Melayu. Saya memang minat tarian Melayu. Bukannya saya tak minat tarian Cina, minat juga. Tetapi tarian Melayu saya mungkin lebih belajar *satu* [1], yang ke *dua* [2] di punya nampak macam senang tetapi tarian asli kita banyak kena *control* [kawal]. Bukannya kita menari lepas *aje* [saja] kita

akan nampak macam sotong. Tarian Melayu ni kita ada agam ada kunci dia *so* [jadi] nampak sopan. _ macam tu lah.

NS : Apakah pandangan orang sekeliling Dato apabila Dato ingin melibatkan diri dalam dunia seni tarian melayu?

LTK : *Actually* [sebenarnya], ada yang macam bahagian keluarga saya mula-mula memang mereka pun *pikir* [fikir] _ “*dah masak-masak ke?*” macam kurang yakin saya boleh pergi jauh sebab masa tu zaman *sembilan puluhan* [90 tahun] kalau menarilah kerjaya menari *tak* [tidak] boleh cari makan. Tapi saya bukannya nak cari makan sebenarnya pada masa *tu* [itu] saya hendak belajar *so* [jadi] itu yang faktor yang bagi saya *carry on* [teruskan]. *Lepastu* [selepas itu] walaupun dah berumah tangga dengan isteri saya, kita pun cakap macam “*rugilah kalau berhenti macam ni je kan? Why not kita tubuhkan studio sendiri*” mungkin kita boleh *continue* [teruskan] sebab saya lainlah, sebab saya Cina saya ada kemahiran dalam tarian seni Melayu. Jadi bukan itu saja, saya berfikirlah objektif pertubuhan kumpulan kita ialah nak menyemarakkan lebih ramai orang meminati tarian Melayu dan kalau boleh seni tari ini boleh diletakkan *level* [tahap] lebih tinggi orang boleh terima. Sebab masa *tu* [itu] orang menari, penari lelaki mesti yang lembut-lembutkan *so* [jadi] kita kena tunjukkanlah - nak ubah. *So* [jadi] ada *dua* [2] ni, sampai harini saya masih lagi perjuangkan.

NS : Apakah yang mendorong Dato untuk menceburi bidang seni tarian melayu ini?

LTK : Dorongan saya ialah bila saya macam bila saya dah putuskan untuk belajar tarian seni tari Melayu saya pun macam teruskan kalau boleh kita boleh pergi jauh

sedikit bukan separuh jalan. Mungkin masa saya rasa masa tu saya matang. Bukan masa sekolah sebab *actually* [sebenarnya] seni tari dia banyak ubah diri saya daripada saya takde wawasan, *takde* [tiada] *planning* [perancangan] apa-apa. Masa tari-tari kita *berpikir* [berfikir], *berpikir* [berfikir], untuk langkah seterusnya macam kita nak korograph satu tarian kita akan berfikir macam mana tarian ni orang boleh terima. Macam mane budak tu dia kadang-kadang *tak* [tidak] boleh buat *mende* [perkara] tu kita kena bagi gerak yang mereka boleh buat ataupun budak tu *actually* [sebenarnya] dia tak mahir sangat tetapi setiap orang ada kelebihan masing-masing. Kita ambik yang baik dari dia kita *explorekan* [memperkembang]. *So* [jadi], saya ada cara-cara macam ni dorongan saya sebab *actually* [sebenarnya], semua orang boleh menari kalau dia tak pernah menari maknanya tak pernah _ tak pernah gerak tetapi bila dah start, dia akan ada minat. Kejap eh (menjawab panggilan). Kita latih budak-budak *so* [jadi] kita latih masa pertandingan ke masa persembahan ke bila persembahan orang tepuk orang *appreciate* [menghargai] budak-budak *happy* [gembira]. *Lepastu* [Selepas itu] dia boleh buat persembahan, mak ayah pun lagi *happy* [gembira] ambil gambar macam-macamkan lepastu bila ada pertandingan ada rezeki kita dapat johankan *so* [jadi] bila johan tu budak-budak dia akan ingat sampai bila-bila. Sampai dia besar pun dia akan ingat *so* [jadi] dia akan ingat satu yang indah la untuk mereka dan saya pun lepas kalau bila kita dah johan ke apakah akan mendorong saya untuk lebih giat, semangat. *So* [jadi] benda-benda ini yang mendorong kita.

NS : **Seterusnya, apakah pendapat Dato mengenai seni tarian Melayu ini?**

LTK : Okey. Seni tarian Melayu ni dia ada kelebihan *actually* [sebenarnya] bila kita tengok dia kita kalau macam tarian *modern* [moden] macam hip-hop dia lebih lepaskan. *And then* [Selepas itu], dia pun *takdek* [tiada] cerita sebenarnya. Kat *disko* [kelab malam] dia menari ke apa dia *takdek* [tiada] cerita ke apa. Tapi tarian Melayu ni dia cerita. Ada cerita ada *background* [latar belakang] dia ada *skill* [teknik] dia nak macam mana nak persembahkan dia ada macam-macam lah banyak kelebihan dan keunikkan dia. Bukan tarian Melayu sajalah di Malaysia ada keunikkan sendiri, ada cerita di sebalik dan *benda* [perkara] ni kalau kita ajar yang generasi sekarang *takde* [tiada] dah. *So* [jadi] apa yang kita dapatkan kita kene _ -. *So* [jadi] balik pada soalan tadi, pandangan saya rasa seni tarian Melayu. *Actually* [Sebenarnya] kita yang penting kena kenal, belajar lepastu kalau boleh performlahkan baru kita ade *feel* [rasa] ada minat macam mana nak cakap “*tak kenal maka tak cinta*”. *Especially* [Terutamanya] tarian Melayu mesti cuba, tengok *youtube* pun kalau belajar sendiri lah kan kadang-kadang ada *challenge* [cabaran] kan cuba masuk *tiktok* ke apa kan kamu buat sekali, kamu akan buat *dua* [2] kali. Bila ada-ada _ apa kan itu semangat.

NS : **Apakah kenangan yang tidak akan dilupakan oleh Dato sepanjang mencuburi bidang ini?**

LTK : *Of course* [Semestinya] masa pertandingan, kita dapat ada rezeki dan yang paling saya ingat, tak boleh lupa saya pernah ajar satu [1] sekolah SJK (C) Cina, tadika. *So* [jadi], bertanding pra-sekolahlah *so* [jadi] *just* [hanya] semua tarian murid Cina tahu. Dia bertanding tarian tradisional Melayu *so* [jadi], di peringkat Zon Johan, juara. Bila juara dia wakil ke Peringkat Daerah *lepastu* [selepas itu]

juara lagi *so* [jadi] masuk peringkat Pahang, juara. *So* [jadi], satu kenangan yang manis sangat untuk budak-budak tadika *lepastu* [selepas itu] ada lagi satu Peng Chai. Sekolah SJK (C) Peng Chai sekolah rendah pun sama juga saya ajar dari peringkat Zon menang, Peringkat Daerah pun menang, Pahang menang. *So* [jadi] kenangan yang manis dan - saya juga ada bawa budak-budak ke luar negara di Beijing, mereka pun ada *award-award* [anugerah-anugerah] di peringkat antarabangsa. Itu adalah kenang-kenangan yang manis. Dan juga tak lupa Sultan Pahang menganugerahkan pingat pangkat S.A.P Sultan Ahmad Shah. Memegang *title* [gelaran] Dato kecil tapi Datolah kemudian dapat anugerah tokoh Seni Kebudayaan Pahang. Walaupun kita Cina, tetapi ada rezeki. Biasanya tokoh negeri Pahang biasanya orang tua-tua, masa tu saya umur *empat puluhan* [40 tahun] pun dapatkan. Tahun ni pun kita dapat persatuan kita badan bukan kerajaan kesenian yang terbaiklah. Ada disitu _ jadi inilah kenang-kenangan yang manis yang mendorong kita lebih giat.

NS : Apakah pencapaian tertinggi yang dicapai oleh Dato dalam kesenian tarian ini?

LTK : Macam saya cakaplah (ketawa) koreo terbaik, busana terbaik *lepastu* [selepas itu] ke luar negara di situ ada Philipine ada China memberi ikhtirafanlah. *Lepastu* [Selepas itu] bulan depan kita pergi Chiang Mai. Universiti Chiang Mai mereka ada buat memorandum (MOU) dengan pertubuhan kita. Sesuatu yang satu lagi *level* [peringkat] pencapaian untuk kita.

NS : Pada pandangan Dato, adakah seni tarian melayu ini masih diminati oleh generasi pada masa kini?

LTK : Kalau sekarang, banyak. Ini adalah usaha daripada JKKN. Mereka ada buat banyak pertandingan, kelas tari, bengkel *lepasu* [selepas itu] sekolah pun banyak hantar cikgu-cikgu di seluruh Malaysia *so* [jadi] masa ni banyak budak-budak yang terlibat yang minat dengan *_*. Tetapi, bagi saya majoriti di peringkat sekolah rendah. Biasa, kebanyakan bila masuk menengah kurang sedikit, kurang separuh. Sebab kena buka tudunglah atau cikgu *tak* [tidak] bagi kurang galakkan menari ataupun sudah besar *tak* minat. *So* [jadi] daripada sekolah rendah bila sambut *_* menengah mungkin kurang daripada *lima peratus* [5%] yang boleh *carry on* [teruskan] ini adalah salah satu kita macam mana kita kena *pikirkan* [fikir] mungkin macam studio Mahligai Budaya kita *open* [buka], sesiapa pun boleh datang. Mungkin setiap negerikan ada beberapa lagi studio yang *continue* [sambung].

NS : **Bagaimana cara Dato mendapatkan ilham atau idea untuk memajukan seni ini?**

LTK : Memajukan seni ini, *actually* [sebenarnya] dah banyak *bendalah* [perkara] kita buat. Macam mana kita buat bengkel, kita buat kursus kita masuk sekolah mengajar atau kita buat ceramah. Kenapa kita kena minat - macam-macam. *Lepastu* kalau ada rezeki, kerajaan, JKKN negara atau METIC ke MOTEC kalau kita mohon peruntukkan mungkin kita boleh adakan lebih ramai boleh *_* sertai program-program kita.

NS : **Adakah Dato pernah berkolaborasi dengan mana-mana pihak?**

LTK : Ya. *Basically* [Sebenarnya], kita dengan JKKN kita memang dari dulu sampai sekarang kalau apa-apa program terlibat atau kalau kita akan ada program kita minta kerjasama. Biasanya, macam program pementasan, persembahan kita ada

kerjasama dengan JKKN. Macam di METIC ini pun juga ada kerjasama dengan JKKN dan MOTEC. *So* [Jadi], bila kita kerjasama kita lebih lancar sedikit. Mungkin ruang, auditorium kita boleh gunakan. Tak perlu pergi sewa ke apa. Ada tenaga-tenaga macam *crew* [pertugas] boleh bantu. Mereka lebih berpengalaman dari situ lah kita - dapat kerjasama penting sebenarnya. Kalau kita *stand-alone* [berdiri sendiri] kan memang banyak tak jadi. *So* [jadi], semua pertubuhan atau kumpulan-kumpulan tari sepatutnya adalah lebih baik kena kolaborasi kerjasama dengan JKKN negara atau negeri. Kemudian, kolaborasi dengan negara luar pun kita pernah macam di Chongqin, China kita pernah kolaborasi dengan CCTV China Stesen *so* [jadi] kita bawa kumpulan Malaysia ada ke sana buat persembahan dan ada bertukar pengalaman.

NS : Pernahkan Dato menerima sebarang kritikan ketika menyertai Asian Youth International Art Grand Prix (Dance Competition) di Hangzhou, China?

LTK : Biasanya saya *tak* [tidak] pernah lah. Bila kita berada di luar negara, orang menghormati kita dan kita kena hormat orang. Sebab seni dan budaya ni ada baiknya ialah bila tak kenal, tak kenal tapi bila kenal saling hormat-menghormati melalui seni, dia tak ada dah dinding tu *wall* [penghalang] tu. Tiba-tiba kita boleh jadi kawan rapat. Bila budak-budak saya berpakaian *costume* [pakaian] ramai orang nak ambil gambar *so* [jadi] kita pun nak ambil gambar dengan diaorang. Di situ tak ada *wall* [penghalang] "*kamu dari Malaysia, kamu dari China*". Sebab seni dan budaya akan mengabungkan dan seni dan budaya salah satu cara - dunia damai aman melalui seni dan budaya bukannya melalui dia kena ada seni dan budaya ada saling menghormati dari situ boleh jadi kawan.

TAMAT BAHAGIAN 4

BAHAGIAN 5: SENI TARIAN

I. SENI TARIAN MELAYU

NS : Bahagian seterusnya mengenai seni tarian Melayu. Bolehkah Dato menceritakan sejarah persembahan tarian Melayu ini?

LTK : Sejarah persembahan tarian Melayu. *Okay* [Baiklah], zaman *tujuh puluhan* [70 tahun] kan dulu KBM (Kongres Budaya Malaysia) yang ada penari, persembahan dari mereka. Kemudian, dari situlah kemudian lepas itu setiap negeri, dulu di *KL* (Kuala Lumpur) lepastu koreografer penari-penari dulu umur dia balik kampung. Yang duduk Pahang, balik Pahang la, yang Melaka balik Melaka lah. *So* [jadi], disitu ada koreographer yang ada sistem la macam ada formasi sebab ada yang sebelumnya kalau tarian tu dari kampung orang-orang tua *so* [jadi] *takde* [tiada] - tak banyak pecahan pola lantai atau gerak yang seiring. Orang kampung alat muzik kompang je. Kan? Mungkin sebab macam tu generasi yang muda dia kurang terima sangat. Orang tua *okey* [setuju] la sebab dia dah biasa kompang, nyanyi pun *takde* [tiada] *keyboard* [papan nada] yang naikkan *_*. *So* [Jadi] bila dah ada yang lagi *modern* [moden] kan dan dicampurkan ada biola, violin masa tu pun boleh. Tapi *tak* [tidak] ramai masa tu. Sebab masa tu ekonomi negara pun *tak* [tidak] yang belajar, belajarlah. Dia tak kembang ke sekolah *sebabtu* [sebab itu] saya *takde* [tiada] peluang di sekolah *_ _*. Jarang, di Kuantan mungkin dalam *satu* [1], *dua* [2] sekolah sahaja yang ada kelab tarian yang lain memang *takde* [tiada] *lapan puluhan* [80 tahun] pun lebih banyak lagi orang *sembilan puluhan* [90 tahun] zaman saya mula belajar, boleh menceburkan diri

so [jadi] dari tu aktivis macam saya dan rakan lain-lain di negeri Pahang mula ada semangat untuk menyemarakkan lagi *so* [jadi] dari situ ada beberapa koreographer di Pahang pun *okey* [baik], berkebolehan dan dia mula berlatihla budak-budak. Dari tak banyak dia jadi tambah-tambah lepastu bagi saya untuk studio saya tak cukup. Saya masuk sekolah tadika, sekolah rendah dan beberapa sekolah sebab yang penting budak-budak masa sekolah dia kena belajar. Bila dia dah masuk sekolah menengah *tiga belas* [13] tahun keatas dia memang tak minat dah. Dia minat ke arah lain pulak. Atau ada cikgu-cikgu tak benarkan pakai tudungkan macamtu. Jikalau di Pahang la macam ni dari *tujuh puluhan* [70 tahun], *lapan puluhan* [80 tahun] dan *sembilan puluhan* [90 tahun] sekarang lepastu ada JKKN negara dia pun setiap negeri pun ada kan? Mereka pun ada bimbingan seni.

NS : Bagaimana persediaan untuk persembahan tarian Melayu sebelum dipentaskan?

LTK : Bila kita nak persembahkan tarian Melayu *of course* [semestinya] kita kena belajar dia punya asas. Asas dia kalau tarian inang, joget asli, zapin dia atau tarian-tarian rakyat dia kena belajar asas *so* [jadi] dari asas *on the spot*lah [segera] kita *takde* [tiada] bagi pecahan. Lepas asas kita belajar *skill* [teknik] dia pulak macam mana cantik menari, lentok semua. Dari itu, kita masuk formasi dia *takde* [tiada] lah statik. Dari mula sampai akhir yang itu *ja* [sahaja]. Formasi *so* [jadi] bila dia dah fahamkan *lepastu* [selepas itu] dia pun kena ada inisiatif kena berlatih. Pandang cerminkan, senyuman, penghayatan. Apa yang perlu untuk buat persembahan. *Lepastu* [Selepas itu] persembahan ada macam *running show* [persembahan sedang berlangsung] dia pun kena belajar macam

mana tukar pakaian dengan cepat. Pakai apa dulu, kemudian apa pakai apa? *so* [jadi] dia kena belajar dalam nak belajar satu tarian saja banyak yang perlu belajar *actually* [sebenarnya]. Satu belajar tu kita tanamkan minat kita kena macam ni, mereka seronok *macamni* [maca mini]. Belajar lepastu buat *show* [persembahan] dia seronok *actually* [sebenarnya] dan nak lagi. inilah salah satu cara saya cara menyemarakkan nak bagi dia minat ada *level* [peringkat] dia. *Level* [Peringkat] dia macam nilah dari *zero* [kosong] belajar asas dan sebagainya sampai hari dia ada mereka makeuplah semuanya, tak pernah pakai bulu mata dia pun dah *try* [cuba], bila tengok cermin “*eh cantiknya saya*”kan.

NS : Kebiasaanya persembahan ini dilakukan di mana?

LTK : Biasanya, persembahan - pentaslah. Kita pun pernah di padang, di jalan raya macam hari merdekakan kita berarak macam citrawara kita berarak. Kalau hari merdeka atau apa-apa persembahan di pentas dan auditorium macam JKKN kan ada auditorium. Di RTM pun ada auditorium pastu yang banyak skali di pentas sekolah-sekolah. Itulah platform untuk anak-anak. Penting sebenarnya platform dia kena belajar di perform. *Pastu* [selepas itu] dia bila nak buat *stepping* [langkah] seronok.

NS : Berapakah modal yang diperuntukan untuk menjayakan sebuah persembahan tarian Melayu?

LTK : Dia tak, *mende* [perkara] ini sebenarnya subjektif sebenarnya. Kalau tarian Melayu *tu* [itu] macam tarian joget dia *basically* [terutamanya] ada baju kurung, baju melayu, baju kebaya ada aksesori dia. Macam pertubuhan saya *ni* [ini], kalau nak yang mahal-mahal *tak* [tidak] mampu la. Nak songket-songket apa

kain tenun yang *original* [asli] mungkin ada, *tak* [tidak] banyak. Tapi kalau untuk kerajaan punya yang JKKN mungkin mereka ada kewangan yang kukuh untuk *_*. *So* [Jadi], *mendani* [perkara ini] dia subjektif sebenarnya macam kadang sepasangkan *dua ratus* [RM 200] lebih *tiga ratus* [RM 300] lebih ada sampai beribu tengok baju apa. Macam baju Sarawak, itulah ini memang ribu dah. Tengok baju apa aksesori lagi kalau baju *original* [asli] memang mahal. Kalau yang plastik tapi dia sinar-sinar murah sedikit.

NS : Bagaimana Dato mengekalkan mutu dalam sesebuah persembahan?

LTK : Mutu tu bila kita selepas persembahan kita ada bagi cakap kepada penarilah “*tadi kamu buat salah*”. Tapi *takpe* [tidak mengapa], kena postmoterm tengok apa yang dia boleh tambah lagi *so* [jadi] biasanya persembahan pertama dia macam bila dia dah menari. Persembahan kedua tarian yang sama kan dia akan lebih elok. Ketiga dia lagi *steady* [santai] lagi natural. Tengok ini adalah pengalaman budak-budak *so* [jadi] mutu tu kita tak boleh paksa sangat kalau pengalaman dia beberapa bulankan *tak* [tidak] boleh paksa sangat tapi kita kena bagi peluang, bagi peluang mungkin salah satu tu *lepasu* [Selepas itu] dia ingat. *Show* [persembahan] ke dua tu ada tak? Sebab dia ingat.

NS : Boleh saya tahu apakah sudut yang sukar dalam bidang tarian ini?

LTK : Sudut yang sukar dalam bidang tarian macam mana kita *carry on* [meneruskan]. Terus ke tempat sebab dunia seni ni dia banyak dia bukannya nak cakap cari duit banyak. Dia bukannya untuk cari duit banyak, malah kita keluarkan duit dan itu *lepasu* [selepas itu] *show* [persembahan] bukan tiap-tiap hari ada *show* [persembahan]. Pun ada saingan juga *lepasu* kadang-kadang kita nak buat

macam ni kita *takde* [tiada] peruntukkan kena mohon kalau kerajaan bagi *okay* [bagus] lah, kalau kerajaan tak bagi atau mungkin apa yang kita minta dia tak bagi banyak sangat bagi sedikit saja. Kita kena cari ikhtiar kita kena cari *sponsor* [penaja] ke apa ke *so* [jadi] bukan semua kumpulan seni dia dapat bertahan sebab memang liku-liku dia memang banyak naik atas, kanan selekoh sini jadi kita kena *carry on* [meneruskan], macam pertubuhan saya rasa sejak *dua kosong kosong satu* [2001] kan kalau *start* [mula] dari kumpulan lain dengan saya yang ini memang tinggal kita *je* [sahaja] sebab saya taknak cakap yang *dua tiga* [2] [3] tahun yang baru tapi yang ada juga *group* [kumpulan] yang *dua tiga* [2] [3] baru di tubuhkan tapi harini dah tutup. Sayang saya pun macam tak bukannya dia tutup saya *takde* [tiada] saingan tapi sedih juga *so* [jadi] bukan senang untuk *carry on* [meneruskan], dia banyak liku-liku *so* [jadi] bila dah sedang sedia dah sampai satu tahap anak dah masuk sekolah tinggi dia dah *takdek* [tiada] dah mereka pergi Kelantan, *KL* [Kuala Lumpur] negeri lain nak sambung belajar *so* [jadi] dia *takdek* [tiada] masa la. Macam tu la.

NS : Apakah alat muzik yang digunakan dalam tarian Melayu?

LTK : Tarian melayu mesti ada gong yang penting, ada gendang, ada pulak tu biola, melodi dia ada *aircodium* pastu ada yang cupak yang sampin, itulah yang *basic* [asas] la. *Lepastu* [Selepas itu] ini tarian yang asli Melayu. Kalau untuk gamelan ada yang set-set gamelan ada kampak, sarong macam semua ada gongkan. Tengokla tarian yang dipersembahkan kalau di Kelantan Adat Rebab. *Depends on* [Bergantung kepada] tarian dia ada *instrument* [alatan] tertentu kalau Perlis dia ada terinai kan. *Depends* [bergantung]lah.

NS : **Bagaimanakah cara pemakaian dalam tarian Melayu?**

LTK : Tarian Melayu biasanya Baju Kurung atau baju kebaya untuk perempuanlah. Pastu baju kebaya atau kurung pun dia ada *depends on* [bergantung kepada] negeri apa yang kamu tariankan lagu tu. Kalau Pahang, baju Pahang, kurung Pahang, Teluk Kuantan. Kalau negeri lain dia ada macam Kedah dia ada baju kurung pendek. Johor teluk belanga. Kalau Bugis tarian Bugis dia terpulang kepada negeri. *Costume* [pakaian] tulah apa kamu persembahkan jangan kamu menari zapin kamu beri kebaya pendek *tak* [tidak] kena.

NS : **Adakah tarian ini mengambil masa yang lama untuk satu persembahan?**

: Dia *depends* [bergantung] juga dia juga subjektif juga kalau penari tu berpengalaman, kita bagi harini satu _ dia dah boleh buat dah. Kan *step* [langkah] dia dah boleh buat dah kalau penari tu *takde* [tiada] pengalaman kita kena sabar la sedikit. Betulkan dia punya *position* [kedudukan] apa semua.

NS : **Apakah terdapat banyak teknik tarian?**

LTK : Teknik tarian biasanya kalau tarian Melayu dia ada agam, kunci. Kunci maknanya retakkan dia ada *feel* [rasa] dia takdek - agam dia ada _ sedikit supaya bila kita menarikan kita tak tunjuk macam naik kuda untuk *so* [jadi] kita *control* [kawal] bila tarian asli ni kita ada gerak berjantai macam kita terapung gerak-gerak terapung. *So* [Jadi], Lepastu kita ada *level* [peringkat] rendah, *level* [peringkat] tengah, *level* [peringkat] tinggi gerak tinggi sederhana duduk ada *level* [peringkat] dia. Kalau masuk ada pola lantai yang menarik lah kita kena *pikirlah* [fikir] jangan statik.

NS : **Bagaimana Dato mengekalkan teknik tarian Melayu dahulu dan sekarang?**

LTK : Dahulu kita kekalkan, tetapi mungkin boleh diubah untuk mengikut keadaan semasa. Kita kena memang kena ikut macam rekreasikan atau kreatifkan sedikit macam pola langkah macam tarian-tarian kamu tengok dalam cerita-cerita orang Melayu hitam putih di TV kan __ dia macam tu *ah* [la] tapi dalam gerak tu mungkin bila di zaman sekarang dia lebih lagi dia tambah sedikit nampak lagi menarik. Kalau kita ikut *seratus peratus* [100%] tarian macam dulu memang di situ je lah. Kita kreasikan *so* [jadi] nampak dia menarik tapi dia tak lari dari gerak asal.

NS : **Boleh kami tahu, adakah tarian Melayu pada masa dahulu mempunyai perbezaan dengan tarian Melayu sekarang?**

LTK : Yalah (bersetuju) seperti apa yang saya cakap tadi bila tengok cerita lama-lama tarian dia macam tu pastu kamu buka youtubekan yang sekarang punya tarian tradisi dia lagi *advance* [bertambah] lagi cantik lebih *colourfull* [pelbagai-bagai] lebih banyak gerak.

NS : **Jika saya ingin mencuburi dalam bidang tarian Melayu ini, apakah kriteria yang perlu ada?**

LTK : Yang penting kita punya hati nak belajar (ketawa) minat. Kadang-kadang tak minat pun *takpe* [tidak apa] kita paksa sendiri macam *bos* suruh kamu *handle* [menguruskan] jadi kamu kena jugakan. Niat yang penting kita minatlah sebab ada minat baru kita boleh *continue* [teruskan] *so* [jadi] kadang-kadang budak taktahu apa budak *zero* [kosong] *so* [jadi] kita cerita. Apakah kelebihan kalau masuk menari boleh buat persembahan, kadang-kadang boleh pergi luar negeri

atau *oversea* [luar negara]. Kadang-kadang kita bagi semangat. - Sekejap-sekejap. *Especially* [Terutamanya] penari lelaki, susah penari lelaki nak *join* [menyertai] nak belajar tarian perempuan *okey* [baik]. Bila murid lelaki lah kita kena beri tarikan kita kena *pikir* [fikir] macam mana nak panggil dia *join* [menyertai]. Dia malu sedikit budak lelaki tapi dia murid lelaki gerak dia lagi sasa ke apa ke *so* [jadi] itu pun satu yang kita kena *pikirlah* [fikir], perempuan senang, _ budak-budak lelaki.

NS : Apakah cabaran yang Dato hadapi sewaktu ingin mengangkat seni tari ini agar dikenali oleh orang ramai?

LTK : Kita kena buat sesuatu. bila kita nak buat koreographi kita pun kena ada tanggungjawablah nanti di *performkan* [persembahkan] dia kena orang terima. Kita tak boleh buat sesuatukan macam saya koreograph persembahan ini kan, ala-ala jadi yang kita kena pikir kita sebagai koreographerkan jurutari kita kena pikir dulu apa yang kita buat *lepastu* [selepas itu] nanti ajar budak, budak boleh buat yang penting. Lepastu bila dipersembahkan yang menonton tu dia boleh terima dia suka. Itulah tanggungjawab kita macam mana apa (berfikir).

NS : Nak tarik minat suruh orang nampak seni tari.

LTK : Haa (mengiyakan). *So* [jadi] bila produk tu *of course* [semestinya] dengan pakaian dari kepada hingga kena menarik. Pastu budak-budak kita kena senyum *je* [sahaja], bila kita senyum orang yang tengok kita pun senyum. Kalau muka kita *stress* [tekanan], takut orang tengok pun *stresskan* [tekanan]. *So* [jadi] itulah langkah-langkah yang proseslah kita nak apa.

II. PENARI/PENGAJAR

SNN : *Okay* [baiklah] seterusnya ialah bahagian penari dan pengajar. Boleh saya tahu, siapakah yang menjadi pengajar Dato dalam bidang tarian melayu ini?

LTK : *Okay* [baiklah] cikgu saya, sebelum saya masuk di Briged Budaya macam saya jemput cikgu-cikgu ajar di Soka Gakkai dulu Awang Kechik. Cik Awang Kechik dia di Pekan, sekarang di Muzium Pekan, *lepasu* [selepas itu] cikgu Razzak R-A-Z-Z-A-K. *Lepasu* [selepas itu] cikgu saya yang di Briged Bada Zaman pastu saya pernah belajar dengan Encik Razin *dah* [sudah] meninggal. Cik Razin dia orang Pahang pergi ke Melaka kadang-kadang datang ke Pahang. Orang KBN dia dari KBN dulu Kompleks Negara Malaysia lepasu --- Abang Omar, veteran otai tapi dah meninggal, itu lah cikgu-cikgu saya.

SNN : Seterusnya, berapa orangkah penari yang terlibat dalam tarian Melayu?

LTK : Ini pun subjektif, kita tengok pentas. Pentas itu kalau kecil kalau kita sepuluh orang (ketawa) tak muat mungkin *tiga* [3] orang, *empat* [4] orang kalau pentas besar sikit boleh lah *enam* [6] orang kalau auditorium kita boleh dalam *sepuluh* [10] hingga *belas* orang. Kalau di jalan raya macam hari merdeka *dua ratus* [200] pun boleh- Citra Warna. Ini *depends* [bergantung] pada situasi atau yang-keadaan yang tertentu keperluan yang perlu. Biasanya kalau tarian Melayu ke apa koreografi, pola lantai kalau *lima* [5] kita boleh susun *lima* [5], *enam* [6] boleh susun *enam* [6], *tujuh* [7], *lapan* [8] pun boleh susun ada formasi dia *takde* [tiada] *fix* [tetapkan] berapa penari. Tarian istana pun sama tarian rakyat pun sama.

SNN : Seterusnya, kadang-kala artis, penulis, penari dan lain-lain menghadapi fenomena blok kreatif, dimana mereka sukar untuk bergerak ke hadapan dan sukar untuk menghasilkan sesuatu yang baharu. Adakah Dato pernah mengalami fenomena ini?

LTK : Ya, sebab saya cakap macam dunia seni banyak liku-liku yang menghalang kita kadang-kadang bila kita percayakan. Saya tak cakap saya Cina ke Melayu ke bila kita- *actually* [sebenarnya] bila kita menang benda *tu* [itu] ada yang dibelakang cakap-cakap mempertikaikan *tapi* [tetapi] *lepas* [selepas itu] bila buat apa-apa program kan mungkin “kenapa panggil dia, dia orang Cina” itu yang menghalang tapi kita- yang penting kita tunjuk apa kita buat *benda* [perkara] kita (seni) boleh diterima bukannya cakap belakang jatuhkan dia. Semua benda itu memang ada tetapi sebab itulah sebagai aktivis seni kita *kena* [perlu] buat apa yang kita buat, kita tahu apa kita buat, kita buat apa yang kita tahu *lepas* [selepas itu] orang mungkin *tak* [tidak] faham sebab *tu* [itu] dia ada *benda-benda* [perkara-perkara] macam *ni* [ini] kalau kita cakap sama dia mungkin *lepas* [selepas itu] dia faham lah, kenapa macam ini, macam ini. Kadang-kadang ada benda yang tahan *tu* [itu] saya rasa yang penting diri kita lah kena kuat kena tabah kena terima sebab mulut orang kita *tak* [tidak] boleh paksa “awak tak boleh cakap pasal saya” memang ada orang cakap baik ke buruk ke kita terima kita *absort* [serap] pastu kita fikir macam mana kita orang *tu* [itu] boleh terima *so* [jadi] budaya dia macam ni dia indah sebenarnya kita dengarkan kita masuk dalam kepala kita keluar balik jadi naluri kita.

SNN : Seterusnya, dimanakah tempat Dato melatih penari yang terlibat dengan persembahan tarian Melayu?

LTK : *Okay* [baiklah] *basically* [pada asasnya] di studio saya lah studio Mahligai Budaya, ini studio yang kedua sebenarnya. Studio yang *dulu* [dahulu] di Air Putih sekarang pindah ke Jalan Haji Ahmad *ni* [ini] boleh cakap yang lebih besarlah studio yang boleh lebih ramai orang boleh berlatih. *Lepastu* [Selepas itu] kita ada *ajar* [mengajar] masuk sekolah sebab kalau nak satu sekolahkan macam *tujuh*, [7] *lapan puluh* [80] orang *tak* [tidak] muat macam ini jadi kita *ajar* [mengajar] di sekolah di dewan atau di sekolah.

SNN : Bilakah tuan mula menjadi pengajar tarian Melayu ini?

LTK : Macam tarian, kalau bukan profesional tahun sekitar 89 [1989], 90 [1990] saya dah sebelum saya jadi artis budaya, masa saya jadi *chef* [tukang masak] pun saya dah *start* [mula] *ajar* [megajar] *dah* [sudah] tetapi *taklah* [tidaklah] apa yang *very superb* [sangat hebat] sebab *takde* [tiada] pengalaman sebagai penari *full time* [sepenuh masa], selepas itu masa *lepas* [selepas] MPK [2001] saya mula dengan saya punya kemampuan sampai hari ini.

SNN : Berapa orangkah guru yang menjadi pelatih di Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan ini?

LTK : Saya seorang, saya sebenarnya (ketawa) - di sini saya kadang-kadang saya ada panggil macam *buat* [membuat] bengkel kan saya ada panggil cikgu. Cikgu tari yang lagi spesifik tapi dalam jangka masa yang tak panjang, haritu kita buat bengkel kita jemput juga cikgu-cikgu yang lain atau dari China kita jemput dia datang sini pastu [selepas itu] saya panggil dari Filipina atau Thailand, Indonesia

cikgu-cikgu datang sini bagi *ajar* [mengajar] budak-budak itu salah satu program saya lah.

SNN : Seterusnya, berapakah jumlah bilangan pelajar sepanjang penubuhan Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan?

LTK : Sebenarnya saya *dah* [sudah] *takde* [tiada] pengiraannya kalau sejak dari ditubuhkan dan sebelum *tu* [itu] *dah* [sudah] *ribu* *dah* [sudah] *ribu-ribu* *dah* [sudah] mungkin *sepuluh ribu* [10,000] pun *dah* [sudah] pernah, *dah* [sudah] capai tapi yang buat masa *ni* [ini] saya di satu sekolah saya ada *lapan puluh* [80] lebih, tadika satu tadika ada *seratus* [100] lebih tadika kedua ada *empat puluh* [40] tadika ketiga ada *berpuluh-puluh so* [jadi] dalam setahun pun *dah* [sudah] sampai angka *ribu actually* [sebenarnya] kalau campur semua lah digabungkan.

SNN : Seterusnya, bagi Dato, apakah aspek yang paling sukar untuk menjadi ketua atau pengasas dalam pertubuhan ini?

LTK : Aspek yang paling sukar ialah kita kena apa- yang saya cakap kita kena carry on kritikan memang ada- kekangan kewangan kita nak buat satu program kita nak benda *tu* [itu] baik kita perlukan satu peruntukan kenalah buat *paper work* [kertas kerja] mohon sini, mohon sana *cari sponsor* [penaja] sini cari *sponsor* [penaja] sana ini yang mungkin sukar sikit tetapi kita kena *bila* [apabila] kita nak buat *paper work* [kertas kerja] kita kena yang orang *tu* [itu] boleh terimalah *so* [jadi] ini lah kita kena belajarlah dari *tak* [tidak] pandai tulis sekarang sudah pandai *bila* [apabila] buat kerta kerja kan boleh dah tahu apa yang nak kena buat..

III. PERSATUAN

SNN : Seterusnya bahagian persatuan. Selain seni tarian Melayu, adakah Dato juga turut mengajar seni tarian lain dalam pertubuhan ini?

LTK : Ya ada, Malaysia dari utara ke selatan, Sabah, Sarawak tarian Cina, tarian India, tarian etnik, tarian orang asli, tarian kreasi, tarian kreatif kadang-kadang perlu yang tarian macam *ni* [ini] di pertandingan tarian apa lah yang di Malaysia.

SNN : Siapakah yang paling banyak memberi dorongan dalam penubuhan ini?

LTK : Takde [tidak] yang lain tak [tidak] bukan saya punya *wife* [isteri] lah (ketawa), Cik Joan Low dan juga *actually* [sebenarnya] pengarah-pengarah JKKN *pun* [juga] kadang-kadang mereka *pun* [juga] ada *bagi* [memberi] dorongan, otai-otai, cikgu-cikgu ini yang bantulah macam tadi kita menemui yang halang kita _____ kita minta lah nasihat kita borak-borak kita cerita *pastu* [selepas itu] dia *pun* [juga] ada bagi pandangan dia *so* [jadi] kita *pun* [juga].

SNN : Apakah pencapaian tertinggi yang dicapai oleh persatuan kesenian tarian ini?

LTK : Pencapaian tertinggi ada di (menunjukkan sijil-sjil pencapaian yang ada di dinding) (ketawa) nanti boleh tengok disana, banyak sebenarnya pencapaian tertinggi di China ada *award-award* [anugerah-anugerah] di dinding di situ.

SNN : Dato, bolehkah Dato menceritakan bagaimana Dato berminat untuk menubuhkan Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan?

LTK : *Lepas* [selepas] saya *lima* [5] tahun di Briged Budaya Majlis Pemandaran Kuantan, saya *pun* [juga] terfikir *satu* [suatu] hari saya nak ada studio sendiri sebab bila kita sebagai artis budaya kita *tak* [tidak] boleh suka-suka ambil cuti *ajar* [mengajar] budak ini *ajar* [mengajar] budak itu kita kena *ikut* [mengikut] pada tugas kita sebab itu sebagai artis budaya yang penting ialah *show* [persembahan] saya nak ke masyarakat nak sumbang ke masyarakat memang *tak* [tidak] banyak *lepas* [selepas] saya tubuhkan jadi saya boleh lakukan apa yang saya nak lakukan lebih banyak lagi sebab itu semangat saya dan banyak sudah belajar *batch* [kumpulan] yang pertamanya sekarang *dah* [sudah] kahwin semua anak dia pun dia hantar juga ada generasi *lah* dua tiga generasi banyak generasso [jadi] dia sokong *dulu* [dahulu] dia belajar menari bila *dah* [sudah] ada keluarga dia galakkan anak dia ini yang saya rasa saya berjaya dalam menyemarakkan seni saya rasa puas sikitlah *so* [jadi] benda itu ___ bila buat persembahkan nenek kan lagi *happy* [gembira] dia galakkan abang dia pulak *join* [sertai] macam itu.

SNN : **Bagaimanakan pertubuhan ini mula dikenali oleh masyarakat?**

LTK : Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya selepas kita ditubuhkan kita ada menyertai program-program di negeri, kebangsaan macam di Citra Warna dan setiap kali kita dipanggil kita buat dengan baik kita sungguh-sungguh macam *pastu* [selepas itu] *bila* [apabila] orang *dah* [sudah] dengan kita *sekali* [1] *dua* [2] kali kan mereka selesa jadi dia akan panggil balik *pastu* [selepas itu] *bila* [apabila] masuk pertandingan bila kita ada rezeki *so* [jadi] dari situlah mahligai budaya orang kenal budak-budak boleh *perform* [melaksanakan] kan orang akan ingatlah.

SNN : Berapa bayaran yang dikenakan untuk menyertai pertubuhan ini?

LTK : Macam dulu [dahulu] tak [tidak] mahal lah tapi sampai zaman sekarang dia jadi naik dari dulu dari *RM25* naik ke *RM30*, *RM40* dan kalau sekarang satu bulan *RM80* seminggu sekali.

SNN : Boleh saya tahu, berapakah umur yang layak untuk menyertai pertubuhan ini?

LTK : Janji dia boleh gerak, yang penting bila datang dia *tak* [tidak] menangis [ketawa] *actually* [sebenarnya] ada *parent* [ibubapa] cakap “anak saya 4 tahun boleh ke datang” boleh datang *tapi* [tetapi] kalau dia menangis macam mana [ketawa] dia dekat rumah selalu gerak dia boleh kita tengok *depend* [bergantung] kalau budak itu dia datang dia boleh sesuaikan sebab budak tidak tahu sebenarnya dia datang menari dia tidak tahu apa itu menari kadang-kadang kita nak terima duit-duit yuran itu kita cakap sama *parent* [ibubapa] dia dulu macam ini macam ini kalau *parent* [ibubapa] okay, okay lah *so* [jadi] dari kecil lah 5 tahun 6 tahun sampai umur 60. Kadang-kadang ada mak cik-mak cik kan ada *dinner* [makan malam] kan datang ajar yang mereka mampu.

SNN : Dalam seminggu berapa kali kelas latihan tarian melayu ini diadakan?

LTK : Macam saya *ajar* [mengajar] di sekolah di sini semua seminggu sekali, kecuali ada persembahan kita akan tambah latihan lagi dekat persembahan lagi kerap.

SNN : Apakah cabaran yang dihadapi oleh Dato ketika awal penubuhan Mahligai Budaya ini?

LTK : Macam saya dengan isteri saya bila kita dapat studio lama kita sewa kosong semua jadi kita kena cari kita kena kumpul duit lah *taklah* [tidaklah] terus semua ada pakaian pun mungkin tak mahal sangat sedikit jadi bila ada *show* [persembahan] kita ada dapat duit *show* [persembahan] ada sikit bagi pada budak-budak yang selebihnya kita bayar sewa dah tolak-tolak semua ada lebih *ofcourse* [mestilah] untuk perbelanjaan sendiri dan ada lebih sedikit barulah tambah *props* [alat peraga] ke tambah aksesori tambah baju dulu kita kena beli baju kain beli kain buat, tak boleh beli yang dah siap sepasang kita kena dari cari kain dan bagilah makcik-makcik yang murah hati yang tak caj mahalkan bagilah buat *enam* [6] set *sepuluh* [10] set dari situ tambah-tambah tengok dalam bilik *prop* [alat peraga] nanti penuh baju dan aksesori dan masa dulu kita mula dahulu takde [tiada] *aircond* [penyaman udara] kipas macam perlahan-perlahan lah sedikit demi sedikit ada duit letak *satu* [1] *aircond* [penyaman udara] tidak cukup letak *tiga* [3] *aircond* [penyaman udara] jadi di studio ini campur-campur ada *dua puluh* [20] *hose power* [kuasa hos] macam itulah untuk keselesaan penting untuk budak-budak.

TAMAT BAHAGIAN 5

BAHAGIAN 6: SENI MUZIK DAN LAKONAN

SNN : Seterusnya ialah bahagian seni muzik dan lakonan. Apakah lagu yang menjadi kegemaran Dato untuk di dengari sampai sekarang dan mengapa?

LTK : Lagu yang tarian *or* [atau] lagu kegemaran macam sebenarnya banyaklah lagu yang saya gemar dari dulu-dulu "*tudung periuk tudung periuk*" "*emas merah*" yang nyanyi Andrea Goh *pastu* [selepas itu] lagu-lagu Siti Nur Haliza, Sharifah

Aini lagu Aisyah yang sekarang paling *popular* [terkenal] "*lemak manis*" (ketawa) lagu -lagu *trending* [terkini] memang kita suka.

SNN : Adakah Dato pandai bermain alat muzik?

LTK : Saya kurang sedikit, gong bolehlah *tapi* [tetapi] saya punya *wife* [isteri] lebih *ke* [kepada] muzik jadi dia muzik saya tarian.

SNN : Apakah alat muzik yang pernah dimainkan oleh Dato?

LTK : Macam gong, kompang, gamelan pun *tak* [tidak] lah pandai sangat *pastu* [selepas itu] rebana.

SNN : Pernahkan Dato ditawarkan berlakon pementasan teater di mana-mana saluran TV atau secara langsung, boleh Dato ceritakan jika ada?

LTK : Di TV saya tiada rezeki lagi selepas itu saya pernah terlibat di sekejap ye- [bunyi loceng]. Macam dekat TV tidak pernah *tapi* [tetapi] saya pernah terlibat dengan teater muzikal P.Ramlee arahan cikgu Razin dan teater-teater *tapi* [tetapi] bukan watak yang *main* [utama] lah terlibat dalam gerak tari atau lakonan yang biasa-biasa *je* [sahaja] jadi sekarang saya ada pementas sendiri bukan saya berlakon saya yang *train* [ajar] budak.

SNN : Selain dari seni tarian, seni apa lagi yang Dato berminat untuk mencuba?

LTK : *Actually* [sebenarnya] macam seni teater pun *dah* [sudah] mula *tapi* dengan muzikal lah dia *takde* [tiada] yang *plain* [kosong] lah saya lebih kepada muzikal teater ada lakonan ada nyayian ada tarian selepas itu kalau boleh seni menyanyi sebab ada terlibat dalam muzikal kena ada yang nyanyi.

SNN : Pernahkah Dato dijemput memberi ceramah di mana-mana?

LTK : Ya pernah cermah-ceramah seni tari lah dan ceramah-cermah sebagai aktivis seni di kadang-kadang macam selain di Kuantan di luar Kuantan pun ada luar negara pun kita terlibat macam cikgu dari negara ini dia akan beri ceramah lah beri tahu kebudayaan di negara masing-masing.

TAMAT BAHAGIAN 6

BAHAGIAN 7: ANUGERAH DAN PENCAPAIAN

SNN : Bahagian seterusnya adalah anugerah dan pencapaian. Boleh Dato ceritakan perasaan Dato setelah dianugerahkan Darjah Kebesaran Sultan Ahmad Shah Pahang Yang Amat Di Mulia- Peringkat Ketiga, SETIA AHMAD SHAH PAHANG (S.A.P)?

LTK : Sebernarnya saya benda ini kita tidak minta tetapi kerja kita orang nampak kita sebab semarak seni *je* [sahaja] yang penting kita curahkan tenaga kita bakti kita pada masyarakat *especially* [terutamanya] yang budak-budak jadi orang nampak bila dia bagi kita macam satu penghargaan tetapi satu lagi tanggungjawab lagi besar jadi *make sure* [pastikan] Sultan yang bagi anugerah itu kita kena tunjukkan yang kita itu memang berbaloi dia bagi anugerah kita jadi kita tunjuk melalui kerja kita kena giatkan bukannya dapat hadiah sampai *situ* [disitu] *jer* [sahaja] *fullstop* [berhenti] jadi lagi kena lebih kuat lagi kena giat *of course* [mestilah] *appreciate* [menghargai] lah Sultan Pahang bagi, Sultan Pahang yang

dah meninggal tetapi dia yang anugerah yang bagi itu Agong sekarang masa itu dia jadi pemangku.

SNN : Bagaimana reaksi dan perasaan isteri dan keluarga Dato ketika Dato dianugerahkan anugerah tersebut?

LTK : Sebenarnya satu yang tidak pernah berlaku bukan saya seorang yang dianugerahkan isteri saya juga dapat pingat yang sama SAP pingat yang sama bila di sanakan di istana cakap kamu lah suami isteri yang pertama dapat anugerah yang sama duduk disebelah sesuatu yang tidak dijangka pun tidak tahu pun bila orang bagi tahu ada unik kita sendiri. Jadi bila kita dapat kita kena lagi kuatlah curahkan bakti kita.

SNN : Boleh Dato ceritakan pengalaman kumpulan tari Dato memenangi pelbagai anugerah-anugerah di peringkat negeri, kebangsaan dan antarabangsa. Antaranya seperti Anugerah Johan Keseluruhan Pertandingan Festival Tari Peringkat negeri Pahang pada tahun 2002, Anugerah Silver International Folklore Dance Festival di Kota Kinabalu, Sabah pada tahun 2014 dan Anugerah Emas Asian Youth International Art Grand Prix (Dance Competition) di Hangzhou, China?

LTK : Bila kita menang sesuatu pertandingan saya *pun* [juga] pesan diri sendiri dan anak-anak buah kita dah menang memang *happy* [gembira] tetapi selepas itu kita kena *down to earth* [rendah diri] balik tidak boleh *proud* [bangga] sangat sebab *proud* [bangga] akan buat kita disitu *je* [sahaja] lah kita *down to earth* [rendah diri] pastu ada yang akhbar-akhbar yang buat liputan pasal tetapi kita takde lah bila jumpa dengan saingan kita, kita pun sama bagi galakkan bukannya “oi saya

dah menang” jadi tahun ni saya dah dapat tahun depan awak pulakkan macam itu lah, sebenarnya dunia seni ini kita kena *create* [cipta] kawan bukannya musuh tiada lah kalau tidak menang pun tidak dapat nombor *satu* [1] dapat nombor *dua* [2] atau nombor *tiga* [3] tapi kita tiada lah bangkit isu tidak *protest* [bantahan] tidak, kita terima sahaja adab pertandingan ada menang ada kalah jadi bila kita menang kita kena bagi galakkan kita kena *congratulate* [mengucapkan tahniah] semua kamu pun bagus. Jadi dunia seni di Pahang banyak kawan saya banyak kawan walaupun dia saingan ke apa ke.

SNN : Apakah perasaan Dato ketika mendapat Anugerah Khas Kecemerlangan Dalam Kehidupan oleh Akhbar Nanyang Siang Pao?

LTK : Macam saya dapat yang anugerah mungkin dia kira balik profil jadi dia pun bagi kita yang anugerah Nanyang Siang Pao itu akhbar tau [tahu] akhbar Cina satu penghormatan juga dan orang *appreciate* [menghargai] apa yang kita buat itu lah yang lain sikit sebab saya banyak di arena *government* [kerajaan] atau masyarakat tapi yang ini Cina jadi dia juga nampak satu yang penghargaan dan tanggungjawab jugalah dan saya pun ada masuk tarian Cina pun ada menang dengan sekolah-sekolah Cina *satu* [1], *dua* [2], *tiga* [3], *empat* [4] ke jadi itulah dia nampak selain daripada *government* [kerajaan] di akhbar Cina pun kita ada bagi sumbangan dan bakti.

SNN : Boleh Dato ceritakan juga pengalaman Dato menerima Anugerah Penghargaan Jasa Seni Budaya Negeri Pahang di Majlis Anugerah Tokoh Seni Budaya Negeri Pahang?

LTK : Tahun berapa itu, saya ada dua, tahun pertama ialah [menunjukkan sijil anugerah di dinding] yang itu tahun kedua ada dalam *office* [pejabat] jadi anugerah seni budaya Pahang ini suatu yang apa macam saya cakap lah penghormatan dan juga tanggungjawab dan apabila sebab yang bagi hadiah ini dia ada panel tau , *enam* [6] orang semuanya auditor yang tiada kena mengena dengan kesenian dia orang luar jadi dia kan lihat profil jadi dari situ mungkin kelebihan saya banyak di luar negara bawa nama negara lah selepas itu ada menangkan mungkin itu lah saya punya kelebihan sedikit lah jadi mestilah saya gembira dan saya *make* [buat] satu *vow* [nazar] V-O-W macam saya letak satu *target* [sasaran] akan usaha lagi sebab itu saya dapat kali kedua kalau masuk yang ini kali ketiga dah kalau nak kira yang pertubuhan dah *tiga* [3] Anugerah Seni Pahang dari sinilah jadi setiap kali kita dapat kita usaha lagi jadi orang nampak lagi usaha lagi saya harap yang aktivis negeri Pahang mereka kadang-kadang tak dapat jadi sedih jadi kita pun bagi galakan lain kali kamu mesti dapat cuma kamu jangan buat di kalangan individu masyarakat lagi banyak bakti kita lagi banyak. Sebab itu jangan berkira lah saya buat macam ini orang tidak bagi kita tidak suka kadang-kadang apa kita bagi ikhlaskan orang nampak punya tuhan pun nampak.

TAMAT BAHAGIAN 7

BAHAGIAN 8: SUMBANGAN

SNN : **Bahagian seterusnya ialah sumbangan. Apakah antara sumbangan yang pernah Dato berikan kepada masyarakat ataupun di kalangan penduduk setempat selain mengajar mereka mengenai ilmu seni tarian ini?**

LTK : Sumbangan saya macam galakkan itu galakkan lah selepas itu saya di Soka Gakkai Malaysia kita ada banyak saya pun di hadir masa lapang lah dia ada apa pameran atau tentang masyarakat macam gotong-royong itu pun saya aktif jugak benda-benda macam ini tidak berkira macam *tanam* [menanam] pokok ke apa kan. Macam yang pementasan ini kan walaupun dia muzikal tapi dia cerita *pasal* [tentang] lestarikan alam sekitar kita, jangan potong pokok itu pun salah satu mesej yang saya rasa boleh sumbangkan kepada masyarakat selain pada yang kita memang yang tarian muzikal mesej itu kalau dia dah sampai orang yang *lihat* [menonton] dia akan fikir ialah jangan potong banyak sangat pokok, satu pokok boleh bagi *satu* [1] orang *empat* [4] orang oksigen kalau potong nanti tidak cukup oksigen kita kena pakai *mask* [topeng muka].

SNN : **Bagaimanakah cara Dato berjaya menjadi salah seorang penyumbang yang mampu membanggakan negara dan mengangkat bidang seni tarian ini?**

LTK : Yang berjayanya bukan saya cakap (ketawa) saya tidak cakap, *tak* [tidak] selalu anggap saya berjaya ke apa tapi itu yang *puas* [memuaskan] hati sendiri je kepuasan sendiri saya berjaya tapi diluar saya tidak pernah cakap lah- okay benda ini ialah kita kena ada apa yang kita buat itu kita kena buat betul-betul *alang-alang menyeluk pekasam, biar sampai ke pangkal lengan* selepas itu bila jangan *melepaskan batuk di tangga* kita kena buat betul-betul selepas itu bila kita jumpa cabaran kan rintangan kan kita kena *settle* [selesaikan] benda ini sebab apa yang kita kena buat kita kena *go ahead* [teruskan] tidak boleh jarang ada *u-turn* [pusingan U] lah macam mana pun gigit gigi pun kita kena tempuhi.

TAMAT BAHAGIAN 8

BAHAGIAN 9: HARAPAN

SNN : Bahagian yang terakhir ialah harapan. Apakah harapan Dato kepada rakan-rakan seperjuangan Dato?

LTK : Rakan-rakan seperjuangan macam di dunia tarian seni tari biasanya yang *level* [tahap] dengan saya ini korcografer atau penggiat seni dan harapan saya kita sama-sama macam dalam kapalkan kita sama-sama *move forward* [bergerak ke hadapan] kalau boleh jangan, jangan ada lah seorang dua dia lencong ke lain tak [tidak] kan memang ada sebab dia tidak boleh tahan dia bila masuk menari lepastu [selepas itu] banyak yang kahwin dah lain dah usia dia sebagai penari kan bila sampai usia 30-an 40-an dia tak *carry on* [teruskan] dia ke arah lain pula *actually* [sebenarnya] kita kena banyak aktivis seni di negeri Pahang so [jadi] kita *carry on* [teruskan] walaupun ada kerja lain tapi kita masih lagi beri sokongan dan curahkan pengalaman kita.

SNN : Apakah nasihat Dato untuk lebih meluaskan lagi seni tarian ini kepada masyarakat?

LTK : Nasihat saya kita kena langkah pertama itu penting kita kena kenal baru kita cinta kita kena buka minda kita tentang seni tari, seni tari ini nak cakap yang boleh mendatangkan untung yang banyak tidak tetapi seni tari ini ialah salah satu jati diri kita sebagai masyarakat negara sebab kalau negara ada identiti sendiri kalau kita berkenaan seni di kebudayaan Malaysia kita pun *zero* [kosong] kita macam orang luar negara lah kita lebih oh itu dia lebih peka kepada pengetahuan lebih kepada benda- benda lain jadi takde [tiada] jati diri.

- SNN : Apakah cita-cita yang belum dicapai dan ingin dicapai oleh Dato?**
- LTK :** Macam Auditorium Tunku Abdul Rahman bukan calang-calang kumpulan yang boleh *buat* [membuat] persembahan di sana jadi Sabtu ini salah satu yang saya impikan sebenarnya persembahan dia *something* [sesuatu] yang penting budak-budak dari *lima* [5] tahun budak-budak dia bila berada disitu dia akan ingat sampai bila-bila *atleast* [sekurang-kurangnya] saya sudah pijak sudah pentas dan saya sudah persembahkan saya pernah nyayi saya pernah menari itu lah macam impian saya. Saya takde [*tiada*] *chance* [peluang] tetapi saya bagi budak-budak saya ada *chance* [peluang] ini yang satu yang mereka akan ingat memori yang indah dan yang belum dicapai ialah Istana Budaya. Mungkin sekarang tidak mampu lagi tetapi mungkin tidak mustahil sebab pementasannya Mahligai Budaya nanti Istana Budaya, *oversea* [luar negara] sudah pergi sudah cuma yang istana budaya belum sampai lagi.
- SNN : Apakah nasihat dan harapan Dato kepada generasi yang sedang dan akan terlibat dalam bidang tarian ini?**
- LTK :** Apa-apa tarian Malaysia baik inang, joget, zapin semua kita belajar jangan saya nak tarian Melayu *je* [sahaja] macam Malaysia kan kita buka tidak semestinya orang Melayu dia menari tarian orang Cina atau tarian India macam Ramli Ibrahim kan dia *expert* [pakar] tarian Indian macam saya lebih kepada tarian Melayu jadi apabila macam negara kita pun perpaduan kita punya moto dan tema jadi nak perpaduan ini kita kena buka minda kita bukan orang Melayu kita fikir tarian Melayu *je* [sahaja] orang Melayu *pun* [juga] boleh menari tarian Sabah Sarawak, tarian Portugis, orang asli dan sebagainya.

SNN : Apakah perancangan lain untuk masa hadapan Dato selain dari bidang kesenian?

LTK : Saya *pun* [juga] sudah *actually* [sebenarnya] umur saya pun dah 5 *series* [50 an] dah jadi harapan saya adalah dapat juga pengganti ke apa kan yang boleh teruskan saya pun tak tahu sampai bila tapi cuba yang sampai akhirlah kan jadi kalau boleh *especially* [terutamanya] kalau kalangan anak muda orang-orang muda 20-an itu lah masa yang mereka nak *continue* [teruskan] kalau boleh harapan saya sampai bila-bila dah berkahwin pun *takpe* [tidak mengapa] dah *family* [berkeluarga] tapi galakkan anak atau cucu galakkan mereka bagi sokongan pada mereka dalam seni tari ke seni lain ke mungkin silat ke kompang ke teater ke bagi galakkan.

SNN : Soalan terakhir, apa kesimpulan Dato sebagai seorang artis veteran?

LTK : Veteran (ketawa) saya ialah kita sentiasa muda di hati orang seni kan sentiasa muda di hati tetapi boleh lah cakap kalau sejak 87 [1987] dah 40 tahun dah di bidang ini. Apa nasihat ke? kesimpulan? *actually* [sebenarnya] kesenian ini kita kena ada dalam hati kita tahu walaupun kita tidak pandai tapi kita kena hayati jadi hayati kita *appreciate* [hargai] dan kadang-kadang orang buat persembahan kita tepuk lah tangan bagi semangat bagi galakan atau puji jadi kesenian ini bila dipuji dia lagi semangat lah jadi bukan sahaja yang penari atau yang penonton pun kena mainkan peranan bagi sokongan tidak kira tarian Indian ke tarian Cina ke orang asli ke kamu tepuk tangan *and then* [dan seterusnya] seni ini kita kena macam mana pun kena bawak satu *level* [tahap] lagi macam di negara China kan budak-budak dari kecil-kecil dah diasah kesenian itu walaupun mereka *study* [belajar] di peringkat sekolah semua satu sekolah semua boleh bukannya sekolah

kita kelab kesenian sahaja budak-budak *dua puluh* [20] orang sahaja tapi boleh *seribu* [1000]. Jadi benda ini kalau bolch kita perkembangkan semua orang bukannya jadi penari profesional tetapi dia tahu benda ini kompong benda-benda yang ada di Malaysia seni yang ada Malaysia *atleast* [sekurang-kurangnya] dia tahu dari *zero* [kosong] *atleast* [skurang-kurangnya] kena dapat satu dia tahu dia kenal nanti bila luar negara dia cerita.

TAMAT BAHAGIAN 9

PENUTUP

- SNN : Dengan ini tamatlah sesi temubual mengenai Dato Bonny Lee Teck Keong; Tokoh Seni Dan Budaya Tempatan. Kami mengucapkan jutaan terima kasih di atas kesudian dan kerjasama yang diberikan oleh Dato dalam menyempurnakan wawancara ini. Adalah diharapkan dengan hasil temubual ini dapat menyumbang kepada perkembangan ilmu dalam bidang seni dan budaya tarian para penyelidik pada masa akan datang. Sekian, terima kasih.**
- LTK : Okay, sama-sama.**

LAMPIRAN

LOG WAWACARA

Siti Nur Nabila binti Mohd Razali dan Nur Shahwanie binti Mohamad Yaacob menemubual Dato' Lee Teck Keong, yang dilahirkan 3 Disember 1968 di Seremban, Negeri Sembilan dan dibesarkan di Kuantan, Pahang. Temubual dijalankan di Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, mengenai pengalaman beliau sebagai seorang tokoh seni dan budaya.

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT/RUJUKAN
BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG		
0.00	Bercakap tentang namanya.	Bonny
3.00	Terangkan secara terperinci latar belakang kehidupannya.	, Seremban
BAHAGIAN 2: SEJARAH PENDIDIKAN		
0.00	Menyediakan butiran tentang sekolah rendah dan menengah.	Sekolah Kebangsaan Sultan Abdullah, Kuantan SMK Air Putih, Kuantan.
3.30	Tidak sambung belajar dan bekerja sebagai pembantu dapur.	Hotel Hyatt
BAHAGIAN 3: KERJAYA AWAL		
0.00	Bekerja sebagai Chef selepas bertahun-tahun sebagai pembantu dapur.	Hotel Hyatt
6.30	Terangkan penyertaan dalam Soka Gakkai	1995 Rm1500

	Malaysia pada hujung minggu.	
BAHAGIAN 4: PENGALAMAN DALAM SENI TARIAN		
0.00	Bercakap tentang kali pertama menyertai dunia seni.	Soka Gakkai Malaysia
5.00	Ia mengambil masa lebih 2 tahun untuk menguasai Tarian Melayu.	
12.30	Terangkan butiran tentang seni.	
13.30	Cerita tentang latar belakang dan keunikan Tarian Melayu.	
20.00	Terangkan kenangan kemenangannya.	Asian Youth International Art Grand Prix (Dance Competition) di Hangzhou, China.
BAHAGIAN 5: SENI TARIAN MELAYU		
0.00	Bercakap tentang berapa banyak modal untuk prop dan pakaian.	Kebaya Baju Melayu
2.40	Terangkan apakah alat muzik yang digunakan.	Rebab Kompang Gong

22.00	Huraikan teknik Tarian Melayu.	Gerak Berjantai
40.00	Bercakap secara terperinci tentang guru pada zaman itu.	Awang Kekik Cikgu Razzak Encik Razin Abang Omar
56.00	Cerita tentang fenomena blok kreatif.	
61.00	Terangkan bagaimana berminat untuk menubuhkan organisasi.	Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan
BAHAGIAN 6: SENI MUZIK DAN LAKONAN		
0.00	Bercakap tentang seni lain selain seni tari.	Teater
BAHAGIAN 7: ANUGERAH DAN PENCAPAIAN		
0.00	Huraikan perasaan dan tanggungjawab anugerah yang diberikan.	Darjah Kebesaran Sultan Ahmad Shah Pahang Yang Amat Di Mulia- Peringkat Ketiga, SETIA AHMAD SHAH PAHANG (S.A.P)
22.00	Terangkan kenangan anugerah yang diberikannya.	Anugerah Penghargaan Jasa Seni Budaya Negeri Pahang Majlis Anugerah Tokoh Seni Budaya Negeri Pahang

BAHAGIAN 8: SUMBANGAN		
0.00	Terangkan tentang sumbangan kepada masyarakat.	
BAHAGIAN 9: HARAPAN		
0.00	Memberi nasihat dan harapan kepada generasi yang sedang dan akan berkecimpung dalam bidang tarian.	
13.00	Memberi kesimpulan sebagai artis veteran	

DIARI KAJIAN

Tindakan sebagai penyelidik sepanjang kajian ini berjalan adalah:

MASA	TARIKH	PERKARA	TINDAKAN
8.00 AM	11.10.2023	<p>Kami diberi penerangan oleh Puan Nurulannisa mengenai Oral History dan Puan Nurulannisa memberitahu tajuk kajian lisan pada tahun ini ialah Seni Warisan dan Budaya.</p> <p>Puan Nurulannisa mengarahkan pelajar untuk membentuk kumpulan seramai dua orang satu kumpulan dan kemudian memikirkan tokoh yang sesuai untuk ditemubual.</p>	<p>Kami membuat catatan tentang kajian lisan dan tajuk tugas yang perlu dilakukan.</p> <p>Menentukan ahli kumpulan</p>
1.00 PM	13.10.2023	<p>Membuat carian di Google mengenai Tokoh Seni Warisan dan Budaya dalam bidang seni tarian Melayu.</p>	<p>Kami memilih Dato Lee Teck Kcong merupakan seorang koreographer dan juga pengusahan persatuan seni tarian Melayu. Beliau juga merupakan Tokoh seni Budaya Negeri Pahang.</p>

8.30 PM	1.10.2023	Surat penyelidikan untuk menemubual tokoh	Kami menerima surat penyelidikan daripada pensyarah, Puan Nurulannisa.
9.45 AM	19.10.2023	Mengusulkan Tokoh Seni Tarian Melayu yang dipilih kepada Puan Nurulannisa.	Mendapat persetujuan daripada pensyarah, Puan Nurulannisa.
8.00 PM	31.10.2023	Menghubungi Dato Lee Teck Keong untuk bertanyakan kesudian beliau untuk ditemubual.	Kami mendapat persetujuan untuk menemubual beliau.
9.00 AM	29.11.2023	Menghantar soalan yang akan ditanyakan kepada Dato Lee Teck Keong kepada Puan Nurulannisa.	Kami perlu melakukan pembetulan soalan.
8.00 AM	7.12.2023	Temubual bersemuka bersama Dato Lee Teck Keong diadakan di Persatuan Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.	Temubual bermula
10.30 AM	7.12.2023	Temubual selesai	Kami berterima kasih kepada Dato Lee Teck Keong kerana sudi meluangkan masa bersama kami dan kami bergambar bersama beliau. Perjanjian sejarah lisan juga turut ditandatangani oleh Dato Lee Teck Keong.

SENARAI SOALAN

1 SESI

Pengenalan: *[rakam sebelum temubual]*

Salam sejahtera dan apa khabar, Dato? Berikut adalah merupakan temubual sejarah lisan mengenai **latar belakang dan pengalaman hidup** seorang tokoh dalam **bidang seni tari Melayu**. Bersama kami ialah **Dato Lee Teck Keong** yang merupakan **seorang pengasas Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan** dari tahun 2001 sehingga kini. Rakaman ini dijalankan pada **7 Disember 2023** pada jam **8:00 malam** secara bersemuka. Temubual ini dikendalikan oleh **Nur Shahwanie binti Mohamad Yaacob** dan **Siti Nur Nabila binti Mohd Razali**. Dengan segala hormatnya temubual ini dijalankan.

BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG

1. Apakah nama penuh Dato?
2. Apakah nama panggilan Dato?
3. Mengapakah Dato dipanggil sebegini? Mungkin ada kisah disebalik nama tersebut?
4. Bolehkan tuan menceritakan serba sedikit tentang latar belakang Dato?
5. Jika tidak keberatan, bolehkan dato cerita serba sedikit mengenai keluarga Dato?
 - Nama Ibu
 - Nama Bapa
 - Bilangan adik beradik
 - Berapa tahun sudah mendirikan rumah tangga
 - Nama isteri
 - Pekerjaan isteri
 - Bilangan anak
6. Apakah hobi Dato bagi mengisi masa lapang?

BAHAGIAN 2: SEJARAH PENDIDIKAN

1. Boleh Dato ceritakan serba sedikit mengenai sejarah pendidikan Dato bermula dari sekolah rendah hingga sekolah menengah?
2. Adakah Dato melanjutkan pelajaran di peringkat seterusnya?
3. Apakah cita-cita Dato sewaktu belajar?
4. Pernahkan Dato menyertai apa-apa pertandingan yang berkaitan seni waktu sekolah?
5. Apakah pencapaian tertinggi Dato semasa belajar?
6. Adakah dato juga turut melibatkan diri dalam bidang seni tarian di bangku sekolah?
7. Adakah dato melibatkan diri dalam kursus professional yang lain?

BAHAGIAN 3: KERJAYA AWAL

1. Adakah Dato juga ada melakukan sebarang pekerjaan lain sewaktu belajar?
2. Apakah pekerjaan Dato sebelum menyertai bidang seni tarian?
3. Apakah pengalaman manis semasa Dato bekerja di situ?
4. Bagaimana Dato boleh melibatkan diri dalam bidang kerjaya tersebut?
5. Pada tahun bilakah tuan berminat untuk menceburi kerjaya dalam bidang seni?
6. Apakah Dato mempunyai kerja sampingan?

BAHAGIAN 4: PENGALAMAN DALAM SENI TARIAN

1. Pada umur berapakah Dato mula meminati bidang seni tarian ini?
2. Setelah Dato berhenti berkhidmat di Bridged Budaya Majlis Perbandaran Kuantan, adakah dato memilih untuk terus menceburi dalam bidang ini?
3. Bagaimana Dato boleh meminati tarian kaum melayu?
4. Apakah pandangan orang sekeliling Dato apabila Dato ingin melibatkan diri dalam dunia seni tarian melayu?
5. Kenapa Dato memilih seni tarian Melayu?
6. Apakah yang mendorong tuan untuk menceburi bidang seni tarian melayu ini?
7. Apakah pendapat Dato mengenai seni tarian Melayu ini?
8. Apakah kenangan yang tidak akan dilupakan oleh Dato sepanjang mencuburi bidang ini?
9. Apakah pencapaian tertinggi yang dicapai oleh Dato dalam kesenian tarian ini?
10. Pada pandangan Dato, adakah seni tarian melayu ini masih diminati oleh generasi masa kini?
11. Bagaimana cara Dato mendapatkan ilham atau idea untuk memajukan seni ini?
12. Adakah Dato pernah berkolaborasi dengan mana-mana pihak?
13. Pernahkan Dato menerima sebarang kritikan ketika menyertai Asian Youth International Art Grand Prix (Dance Competition) di Hangzhou, China?
14. Bagaimana Dato mengendali kritikan yang diberikan itu?

BAHAGIAN 5: SENI TARIAN MELAYU

I. SENI TARIAN

1. Bolehkah Dato menceritakan sejarah persembahan tarian Melayu ini?
2. Bagaimana persedian untuk persembahan tarian Melayu sebelum dipentaskan?
3. Kebiasaanya persembahan ini dilakukan di mana?
4. Berapakah modal yang diperuntukan untuk menjayakan sebuah persembahan tarian Melayu?
5. Bagaimana Dato mengekalkan mutu dalam sesebuah persembahan?
6. Boleh saya tahu apakah sudut yang sukar dalam bidang tarian ini?
7. Apakah alat muzik yang digunakan dalam tarian Melayu?
8. Bagaimanakah cara pemakaian dalam tarian Melayu?
9. Adakah tarian ini mengambil masa yang lama untuk satu persembahan?
10. Apakah terdapat banyak teknik tarian?
11. Bagaimana Dato mengekalkan Teknik tarian Melayu dahulu dan sekarang?
12. Boleh kami tahu, adakah tarian Melayu pada masa dahulu mempunyai perbezaan dengan tarian Melayu sekarang?
13. Jika saya ingin mencuburi dalam bidang tarian Melayu ini, apakah kriteria yang perlu ada?
14. Apakah cabaran yang Dato hadapi sewaktu ingin mengangkat seni tari ini agar dikenali oleh orang ramai?

II. PENARI/PENGAJAR

1. Boleh saya tahu, siapakah yang menjadi pengajar Dato dalam bidang tarian melayu ini?
2. Berapa orangkah penari yang terlibat dalam tarian Melayu?
3. Kadang-kala artis, penulis, penari dan lain-lain menghadapi fenomena blok kreatif, dimana mereka sukar untuk bergerak ke hadapan dan sukar untuk menghasilkan sesuatu yang baharu. Adakah Dato pernah mengalami fenomena ini?
4. Dimanakah tempat Dato melatih penari yang terlibat dengan persembahan tarian Melayu?
5. Bilakah tuan mula menjadi pengajar tarian Melayu ini?
6. Berapa orangkah guru yang menjadi pelatih di Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan ini?
7. Berapakah jumlah bilangan pelajar sepanjang penubuhan Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan?
8. Bagi Dato, apakah aspek yang paling sukar untuk menjadi ketua atau pengasas dalam pertubuhan ini.

III. PERSATUAN

1. Selain seni tarian Melayu, adakah dato juga turut mengajar seni tarian lain dalam pertubuhan ini?
2. Siapakah yang paling banyak memberi dorongan dalam penubuhan ini?
3. Apakah pencapaian tertinggi yang dicapai oleh persatuan kesenian tarian ini?
4. Dato, bolehkah Dato menceritakan bagaimana Dato berminat untuk menubuhkan Pertubuhan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan?
5. Bagaimanakah pertubuhan ini mula dikenali oleh masyarakat?
6. Berapa bayaran yang dikenakan untuk menyertai pertubuhan ini?
7. Boleh saya tahu, berapakah umur yang layak untuk menyertai pertubuhan ini?
8. Dalam seminggu berapa kali kelas latihan tarian melayu ini diadakan?
9. Apakah cabaran yang dihadapi oleh Dato ketika awal penubuhan Mahligai Budaya ini?

BAHAGIAN 6: SENI MUZIK DAN LAKONAN

1. Apakah lagu yang menjadi kegemaran Dato untuk di dengari sampai sekarang dan mengapa?
2. Adakah Dato pandai bermain alat muzik?
3. Apakah alat muzik yang pernah dimainkan oleh Dato?
4. Pernahkan Dato ditawarkan berlakon pementasan teater di mana-mana saluran TV atau secara langsung, boleh Dato ceritakan jika ada?
5. Selain dari seni tarian, seni apa lagi yang Dato berminat untuk mencuba?

6. Pernahkah Dato dijemput memberi ceramah di mana-mana?

BAHAGIAN 7: ANUGERAH DAN PENCAPAIAN

1. Boleh Dato ceritakan perasaan Dato setelah dianugerahkan Darjah Kebesaran Sultan Ahmad Shah Pahang Yang Amat Di Mulia- Peringkat Ketiga, SETIA AHMAD SHAH PAHANG (S.A.P)?

2. Bagaimana reaksi dan perasaan isteri dan keluarga Dato ketika Dato dianugerahkan anugerah tersebut?

3. Boleh Dato ceritakan pengalaman kumpulan tari Dato memenangi pelbagai anugerahanugerah di peringkat negeri, kebangsaan dan antarabangsa. Antaranya seperti Anugerah Johan Keseluruhan Pertandingan Festival Tari Peringkat negeri Pahang pada tahun 2002, Anugerah Silver International Folklore Dance Festival di Kota Kinabalu, Sabah pada tahun 2014 dan Anugerah Emas Asian Youth International Art Grand Prix (Dance Competition) di Hangzhou, China?

4. Apakah perasaan Dato ketika mendapat Anugerah Khas Kecemerlangan Dalam Kehidupan oleh Akhbar Nanyang Siang Pao?

5. Boleh Dato ceritakan juga pengalaman Dato menerima Anugerah Penghargaan Jasa Seni Budaya Negeri Pahang di Majlis Anugerah Tokoh Seni Budaya Negeri Pahang?

BAHAGIAN 8: SUMBANGAN

1. Apakah antara sumbangan yang pernah Dato berikan kepada masyarakat ataupun di kalangan penduduk setempat selain mengajar mereka mengenai ilmu seni tarian ini?
2. Bagaimanakah cara Dato berjaya menjadi salah seorang penyumbang yang mampu membanggakan negara dan mengangkat bidang seni tarian ini?

BAHAGIAN 9: HARAPAN

1. Apakah harapan Dato kepada rakan-rakan seperjuangan Dato?
2. Apakah nasihat Dato untuk lebih meluaskan lagi seni tarian ini kepada masyarakat?
3. Apakah cita-cita yang belum dicapai dan ingin dicapai oleh Dato?
4. Apakah nasihat dan harapan Dato kepada generasi yang sedang dan akan terlibat dalam bidang tarian ini?
5. Apakah perancangan lain untuk masa hadapan Dato selain dari bidang kesenian?
6. Apa kesimpulan Dato sebagai seorang artis veteran?

Penutup: *[rakam selepas temubual]*

Dengan ini tamatlah sesi temubual mengenai **Dato Bonny Lee Teck Keong; Tokoh Seni Dan Budaya Tempatan**. Kami mengucapkan jutaan terima kasih di atas kesudian dan kerjasama yang diberikan oleh Dato dalam menyempurnakan wawancara ini. Adalah diharapkan dengan hasil temubual ini dapat menyumbang kepada perkembangan ilmu **dalam bidang seni dan budaya tarian** para penyelidik pada masa akan datang. Sekian, terima kasih

SURAT PERJANJIAN

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA PERJANJIAN MENGENAI PROJEK SEJARAH LISAN

Saya Benny Lee Teck Keay K/P: pada 3 11/11/2018
..... dengan ini bersetuju dengan syarat-syarat temubual yang telah diadakan
di antara saya dengan Universiti Teknologi MARA. Syarat-syarat tersebut adalah seperti berikut:

1. Rakaman hasil temubual ini adalah bertujuan untuk kegunaan pengajaran, penyelidikan dan penerbitan tanpa melibatkan bayaran/ tuntutan dari mana-mana pihak. Walaubagaimanapun bagi tujuan selain daripada yang tersebut, persetujuan daripada tokoh perlu diperolehi.
2. Rakaman hasil temubual yang tersebut di atas adalah diserahkan dan menjadi hak milik sepenuhnya Universiti Teknologi MARA untuk penyimpanan kekal dan boleh mengambil apa-apa tindakan yang difikirkan perlu bagi memelihara rakaman dan transkrip ini.
3. Pihak Pengajian Sains Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/tidak perlu disemak oleh tokoh (interviewee).
4. Rakaman dan transkrip ini akan dibuka kepada semua penyelidik sama ada dari Malaysia atau luar negara yang bertujuan membuat penyelidikan yang sah dengan syarat: -
 - a. Apabila petikan diambil dari rakaman/transkrip ini untuk digunakan di dalam penerbitan, tesis dll., sumbernya (tokoh) hendaklah diakui oleh penyelidik-penyelidik.

(Nama Pensyarah: Nurulannisa Binti Abdulrah)
b.p Penolong Naib Canselor
Pengajian Sains Maklumat
Kolej Pengajian Pengkomputeran, Informatik
dan Media
Universiti Teknologi MARA (UiTM)

LAMPIRAN BERGAMBAR

LAMPIRAN GAMBAR

Gambar 1: Gambar penemubual bersama Dato Lee Teck Keong

Gambar 2: Sesi temubual bersama Dato Lee Teck Keong

Gambar 3: Lokasi temubual di Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.

Gambar 4: Studio di Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.

Gambar 5: Temubual di Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.

Gambar 6: Bilik pakaian di Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.

Gambar 7: Sijil-sijil Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.

Gambar 9: Sijil-sijil Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.

Gambar 10 : Sijil-sijil Pertubuhan Kumpulan Kesenian Mahligai Budaya Kuantan, Pahang.

Gambar 11: Anugerah Tokoh Seni Budaya Negeri Pahang pada tahun 2015

Gambar 12: Anugerah Tokoh Seni Budaya Negeri Pahang pada tahun 2022

Gambar 11: Banting Muzik Hijau

SIJIL PENGHARGAAN

INDEKS

A

adat, vi, 22
alat, 19, 22, 30, 31, 41
Artis, 11, 12, 13, 25, 28, 37, 42
Antarabangsa, 16, 33, 51
Anugerah, 16, 28, 32, 33, 34, 42, 51
Asas, 4, 8, 13, 20, 26
asli, xii, 4, 13, 20, 21, 28, 37

B

Basic, 8, 13, 18, 22, 26
beliau, ii, iv, xi, xi, 40, 43
berjaya, ii, 29, 35, 52
besar, 6, 15, 25, 32
bidang, iv, xi, 2, 5, 8, 12, 14, 21, 25, 42
blok, 25, 49
Budaya, iv, xi, 2, 11, 13, 18, 26, 28, 41, 44
bukan, 5, 10, 13, 17, 21, 26, 32, 35
Bonny Lee, xi, 3, 38, 40

C

Cabaran, iv, 2, 16, 24, 30, 35
Cara, xii, 15, 17, 18, 20, 22, 35, 52
Chef, 5, 8, 9, 26, 40
cerita, xii, 3, 5, 15, 19, 23, 28, 31, 38, 41
cina, iv, xi, 7, 9, 13, 16, 25, 34
cipta, xi, 33

J

D

Daerah, xii, 16
datang, 7, 11, 17, 27, 29, 38, 53
dunia, 14, 18, 21, 25, 33, 40

F

Faham, 12, 20, 26
fikir, 5, 7, 9, 14, 24, 26, 35

G

gaji, 9, 11
gambar, 15, 18, 44
gelaran, 4, 16
gembira, 15, 29, 33, 34
gerak, xi, 15, 19, 23, 29, 31, 3

H

Hadiah, 10, 32, 32
hantar, 17, 29, 44
harapan, ii, xi, 2, 36, 42, 51
hari, 7, 12, 20, 25, 28
Hasil, xi, 2, 25, 38
Hotel Hyatt, 5, 7, 10, 12, 40

I

idea, ii, 17, 48
ingin, ii, 15, 24, 36, 49
isteri, 4, 11, 14, 28, 31, 33, 46

jalan, 2, 11, 14, 20, 25, 40
jumpa, 33, 35
jaga, xii, 7, 8
johan, 15, 33, 51

K

Kumpulan, 4, 7, 10, 18, 22, 29, 36, 43
kitchen, 9, 10
kesenian, xii, 2, 4, 11, 17, 27, 28, 34
kerja, 5, 8, 11, 27, 32
kerjasama, ii, 18, 38
kolaborasi, 18, 48
kompang, 19, 31, 37, 41
kreatif, 23, 25, 28, 41
koreographer, xi, 19, 24, 43

L

lagu, 3, 22, 31
lapang, 4, 6, 11, 35, 46

M

Macam, 4, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 17, 21
Mahligai, iv, v, xi, 2, 4, 11, 17, 26, 27, 28
Majlis, 8, 9, 11, 12, 13, 28, 42, 48, 51
Malaysia, xii, 4, 7, 9, 10, 13, 15, 17, 19
Masa, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 14
Melayu, ii, iv, xi, 2, 4, 7, 13, 14, 15, 25, 28, 37
Muda, 8, 10, 19, 37
Muzik, 19, 22, 31, 41, 49

T

N

Nama, ix, 2, 3, 4, 34, 40
Nak, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16

O

Orang, xii, 3, 8, 14, 15, 17, 19, 23, 25
Oleh, 9, 16, 17, 24, 28, 30

P

Pahang, xi, 3, 7, 8, 13, 13, 17, 19, 22, 25, 32,
34, 36, 40
Penari, 7, 9, 11, 19, 21, 23, 25, 26
Pengalaman, ii, xi, 2, 10, 12, 18, 21, 23, 26
Pertubuhan, 2, 11, 14, 17, 18, 21, 22, 27, 34
Persembahan, 8, 15, 18, 19, 20, 21, 24, 30
Persatuan, xi, 7, 11, 17, 43, 44

R

Rakan, ii, 2, 19, 36
Rasa, 9, 11, 14, 16, 22, 26, 29, 35

S

Sabah, 4, 13, 28, 33, 37, 51
Sarawak, 4, 21, 28, 37
Saya, 2, 3, 4, 5, 8, 9
Sejarah, 2, 5, 11, 19, 44
Seni, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 18, 21, 22,
25, 32, 33, 36
Soka, 25, 35, 40

Tembual, xi, 2, 38, 40, 44, 45, 53
Tinggi, 11, 14, 22, 23, 28, 48, 50
Tokoh, iv, xi, 2, 16, 17, 34, 38, 40

U

Umur, 3, 6, 7, 10, 12, 17, 19, 30, 37, 47, 50
Untuk, 2, 10, 11, 12, 14, 16, 19, 20, 22, 23

V

Veteran, 25, 37, 42, 52

Y

Yang Amat Di Mulia, 32, 42, 51

Z

Zaman, 5, 7, 14, 19, 23, 25, 29, 41
Zapin, 22, 37